

Porvoo 28.6.2006

Ki. Itä-Uusimaa
PKO

LAUSUNTOPYYNTÖ

Khs dnro	2006-1607/172
Stn dn	
Saap./Anl.	29-06-2006

Hyvä vastaanottaja

Itä-Uudenmaan maakuntahallitus päätti 19.6.2006 pyytää lausunnot Itä-Uudenmaan maakuntaohjelman 2007-2010 luonnoksesta. Maakuntaohjelma kokoaa ja sovittaa yhteen kaikki maakunnassa toteutettavat ohjelmat ja niiden rahoituksen. Muita ohjelmia (kansallisia) ovat aluekeskusohjelma, osaamiskeskusohjelma, alueellinen maaseutuohjelma, saaristo-ohjelma ja EU-ohjelmat. Maakuntaohjelman pohjalta laaditaan vuosittain toteutamissuunnitelma, joka sisältää esityksen maakunnan talousarvioksi valtion rahoituksen osalta. Maakuntahallitus tekee ehdotuksen maakuntaohjelmaksi maakuntavaltuustolle suunnitellun aikataulun mukaan marraskuun 2006 kokoukseen.

Luonnoksessa toimenpiteiden toteuttajatahot sekä rahoitustarkastelu ovat vielä kesken. Jatkovalmistelua varten näkemyksenne näistä ovat erityisen toivottavia muiden mielipiteiden ja näkemysten lisäksi. Pyydän lausuntoanne Itä-Uudenmaan maakuntaohjelman luonnoksesta 4.9.2006 mennessä Itä-Uudenmaan liittoon, Rauhankatu 29, 06100 Porvoo tai sähköpostilla osoitteeseen maakunta@ita-uusimaa.fi.

Luonnosaineisto on luettavissa myös Itä-Uudenmaan maakuntaportalissa www.ita-uusimaa.fi sekä suomen- että ruotsinkielisenä.

Asiaa koskeviin tiedusteluihin Itä-Uudenmaan liiton toimistossa vastaa (1.8.alkaen) aluekehitysjohtaja Ilmi Tikkanen, puh. (019) 524 3288

Itä-Uudenmaan liitto

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX
XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Maakko Mikkola
Maakuntajohtaja

Liitteet: Tiedote

Itä-Uudenmaan maakuntaohjelma 2007-2010, luonnos
Jakelu

Borgå 28.6.2006

BEGÄRAN OM UTLÅTANDE

Bästa mottagare

Östra Nylands landskapsstyrelse beslöt 19.6.2006 begära utlåtanden om utkastet till Östra Nylands landskapsprogram 2007-2010. Landskapsprogrammet samlar och sammanjämkar alla de program som genomförs i landskapet och finansieringen av dem. De andra programmen (nationella) är regioncentrumprogrammet, kompetenscentrumprogrammet, det regionala landsbygdsprogrammet, skärgårdsprogrammet och EU-programmen. Utgående från landskapsprogrammet uppgörs årligen en genomförandeplan, som för den statliga finansieringens del innehåller ett förslag till landskapets budget. Landskapsstyrelsen ger sitt förslag till landskapsprogram för godkännande i landskapsfullmäktige på det möte som hålls i november 2006.

I utkastet är det inte ännu klart vem som skall finansiera åtgärderna och inte heller själva finansieringen. Med tanke på den fortsatta beredningen är era synpunkter på dessa speciellt önskade förutom andra åsikter och synpunkter. Jag begär ert **utlåtande om utkastet till Östra Nylands landskapsprogram senast 4.9.2006**. Utlåtandet skickas till Östra Nylands förbund, Fredsgatan 29, 06100 Borgå eller per e-post, adress maakunta@ita-uusimaa.fi.

Det material som berör utkastet finns också på Östra Nylands landskapsportal www.ita-uusimaa.fi både på finska och på svenska.

Förfrågningar angående ärendet besvaras av regionutvecklingsdirektör Ilmi Tikkanen på Östra Nylands förbund (fr.o.m. 1.8.), tel. (019) 524 3288.

Östra Nylands förbund

Jaakko Mikkola
landskapsdirektör

Bilagor: Informationsblad

Östra Nylands landskapsprogram 2007-2010, utkast
Distributionen

Tiedote 28.6.2006

ITÄ-UUDENMAAN MAAKUNTAOHJELMA-LUONNOS LAUSUNNOLLE

Itä-Uudenmaan maakunnan visio, tavoitteet ja kehittämisen painopisteet on hyväksytty maakuntavaltuustossa joulukuussa 2005. Näitten linjausten pohjalta on valmisteltu yhteistyössä kuntien, itäuusmaalaisen toimijoiden kuten oppilaitosten, elinkeinoelämän organisaatioiden ja järjestöjen sekä valtion viranomaisten kanssa lähivuosien tavoitteet ja keskeiset hankekokonaisuudet, jotka sisältyvät maakuntaohjelma -luonnokseen 2007-2010. Valmistelu on tapahtunut yhteistyössä meneillään olevien hankkeiden ja yhteistyöryhmien kanssa. Edellä mainittuja ovat mm. Itä-Uudenmaan kunta- ja palvelurakennehanke, elinkeino-, koulutus-, kulttuuri- ja matkailuyhteistyö, liikennestrategian seuranta sekä maaseudun ja saariston kehittämishankkeet.

Maakuntaohjelma -luonnoksen toimintalinjat ovat

1. Elinkeinot
2. Koulutus ja osaaminen
3. Hyvinvointi ja palvelutuotanto
4. Kulttuuri ja matkailu
5. Asuminen ja ympäristö
6. Liikenne ja muut yhteydet.

Itä-Uudenmaan maakuntaohjelman kehittämisen **painopisteitä ovat aluerakenteen, elinkeinon ja osaamisen sekä yhteistyön kehittäminen.** Yleisiä toimintaperiaatteita toimintalinjoissa ovat yhteistyö ja verkostoituminen sekä avoimuus ja kansainvälistyminen. Maakunnan sisäisen yhteistyön kehittämisessä korostuu palvelujen tehokas tuottaminen. Ulkoisen yhteistyön painopisteet liittyvät osaamisen vahvistamiseen ja ympäristönsuojeluun. Tärkeimpiä yhteistyöalueita ovat pääkaupunkiseutu, Luoteis-Venäjä, Viro ja yleensä Itämeren alue.

Itä-Uudenmaan **elinkeinoperustaa on tarve vahvistaa**, jotta maakunnan työpaikkojen kehitys vastaisi nykyistä paremmin väestön kehitystä niin, että työntekijät voisivat työllistyä ja saada toimeentulonsa omasta maakunnastaan kohtuulliselta etäisyydeltä asunnoistaan. Itä-Uudenmaan vahvoja elinkeinoklustereita ovat kemia, energia sekä sähkötekniikka ja niiden oletetaan edelleen voimistuvan. Luovat toimialat sekä matkailu- ja kulttuuripalvelut ovat maakunnan kasvavia aloja. Maakunnan yrityspalveluja on tarve kehittää. Olemassa olevien yritysten toimintaedellytykset on turvattava, mutta maakuntaan on saatava myös uusia yrityksiä. Yritysten kansainvälistymistä on edistettävä. Elintarviketuotannossa on hyödynnettävä pääkaupunkiseudun ja Pietarin markkinapotentiaalit.

Lähivuosien päätavoite on vahvistaa olemassa olevaa yrityskantaa sekä kehittää entistä parempia toimintaedellytyksiä uusille alueelle syntyville yrityksille.

Ohjelmakauden aikana tavoitteena on edistää uusien työpaikkojen syntymistä yrittäjyyden kautta ja lisätä palveluyrittäjyyttä myös **koulutuksen** keinoin maakunnassa. Korkea-asteen opetuksessa tavoitteena on toteuttaa Itä-Uudenmaan korkeakoulukeskuksen toimintaohjelma 2005 - 2010.

Osaamisen vahvistamiseksi ja yrittäjyyden lisäämiseksi ohjelmassa esitetään mm. seuraavia kärkihankkeita: öljyntorjunnan valmius ja osaamiskeskus, sähköinen talotekniikka, luovat toimialat, ammatillinen osaaminen ja korkeakoulukeskus sekä innovaatioita edistävä toiminta.

Hyvinvointi ja palvelutuotannon kehittämishaasteita ovat erityisesti väestön- ja sen ikä-
kennekehitykseen vastaaminen, hyvinvointihaasteiden huomioon ottaminen, palvelujen saata-
vuuden ja työvoiman turvaaminen sekä taloudellisten reunaehto-
jen huomioon ottaminen.

Tavoitteena on, että Itä-Uusimaa on tunnettu ja vetovoimainen sekä omaleimaisen identiteetin omaava **kulttuuri- ja matkailumaakunta**. Ohjelmakauden tavoitteena on luovan toimialan kehittämishankkeen käynnistäminen vuosille 2007 – 2010 ja matkailustrategian kehittämis-
toimenpiteiden toteuttaminen.

Tavoitteena on väestörakenteeltaan hallitun, luonnon- ja kulttuuriympäristöön sopivan, tasa-
painoisen, monipuolisen, viihtyisän ja turvallisen sekä hyvän palvelutason omaavan asuinym-
päristön luominen, joka kestäväällä tavalla vahvistaa maakunnan identiteettiä ja houkuttele-
vuutta. **Asumisen ja ympäristön** kannalta kehittämistarpeet ja kohteet vaihtelevat maakun-
nan eri alueilla.

Lähivuosien tavoitteena on panostaa **liikennejärjestelmän** kehittämisessä erityisesti maakun-
nan liikenteellisten kehitysedellytysten turvaamiseen, joukko- ja palveluliikenteen kehittämi-
seen, liikenneympäristön ja –turvallisuuden parantamiseen sekä tietoliikenneyhteyksien ja
verkkopalvelujen kehittämiseen.

Itä-Uudenmaan painotukset EU:n ohjelmakaudelle 2007 - 2013 sisältyvät myös raporttiin.

Maakuntaohjelma -luonnos lähetetään maakuntahallituksen päätöksen 19.6. mukaisesti laajalle **lausuntokierrokselle, noin 80 lausunnonantajalle**. Lausunnonantajat ovat pääosin samoja kuin maakuntasuunnitelma- ja maakuntakaavaprosessissa. **Lausunnot pyydetään 4.9.2006 mennessä**. Luonnos on luettavissa Itä-Uudenmaan maakuntaportaalissa www.ita-uusimaa.fi.

Maakuntaohjelman **jatkovalmistelu** pohjautuu saatuihin lausuntoihin, kommentteihin ja si-
dosryhmäyhteistyöhön. Jatkovalmistelussa täydentyvät ja täsmentyvät myös hankkeiden ja
toimenpiteiden toteuttajatahot sekä rahoitus. Maakuntahallitus tekee ehdotuksen maakunta-
ohjelmaksi maakuntavaltuustolle suunnitellun aikataulun mukaan marraskuun 2006 kokouk-
seen.

Lisätiedot (30.6. saakka ja 1.8.alkaan):

Itä-Uudenmaan liitto, aluekehitysjohtaja Ilmi Tikkanen, puh. (019) 524 388; 040 512 2254

.....
Maakuntaohjelma

Maakuntaohjelma on alueiden kehittämislain (602/2002) mukainen. Maakuntaohjelma kokoaa ja sovittaa yhteen kaikki maakunnassa toteutettavat ohjelmat ja niiden rahoituksen. Muita ohjelmia (kansallisia) ovat aluekeskusohjelma, osaamiskeskusohjelma, alueellinen maaseutuohjelma, saaristo-ohjelma ja EU-ohjelmat. Uusi ohjelmakausi alkaa vuodesta 2007.

Maakuntaohjelman vaikutuksia arvioidaan soveltamalla lakia viranomaisten suunnitelmien ja ohjelmien ympäristövaikutusten arvioinnista (SOVA) (200/2005).

Itä-Uudenmaan maakuntaohjelman luonnoksesta pyydettyvät lausunnot

Jäsenkunnat:

- Askolan kunta / Askola kommun
- Lapinjärven kunta / Lappträsk kommun
- Liljendalin kunta / Liljendal kommun
- Loviisan kaupunki / Lovisa stad
- Myrskylän kunta / Mörskom kommun
- Pernajan kunta / Pernå kommun
- Porvoon kaupunki / Borgå stad
- Pukkilan kunta / Pukkila kommun
- Ruotsinpyhtään kunta / Strömfors kommun
- Sipoon kunta / Sibbo kommun

Naapurikunnat:

- Helsingin kaupunki / Helsingfors stad
  - Kaupunginhallitus/Stadstyrelsen
- Vantaan kaupunki / Vanda stad
- YTV- Pääkaupunkiseudun yhteistyövaltuuskunta/SAD- Samarbetsdelegationen för huvudstadsregionen
- Keravan kaupunki / Kervo stad
- Järvenpään kaupunki
- Mäntsälän kunta
- Orimattilan kaupunki
- Pornaisten kunta / Borgnäs kommun
- Artjärven kunta
- Elimäen kunta
- Pyhtään kunta
- Iitin kunta

Naapurimaakunnat

- Kymenlaakson liitto / Kymmenedalens förbund
- Päijät-Hämeen liitto / Päijät-Häme förbund
- Uudenmaan liitto / Nylands förbund

Valtion aluehallinto

- Uudenmaan ympäristökeskus / Nylands miljöcentral
- Uudenmaan TE-keskus / Nylands TE-central
- Etelä-Suomen lääninhallitus / Länsstyrelsen i Södra Finland
- Merenkululaitos, Suomenlahden merenkulupiiri / Sjöfartsverket, Finska vikens sjöfartsdistrikt
- Tiehallinto, Uudenmaan tiepiiri / Vägförvaltningen, Nylands vägdistrikt
- Tiehallinto, Kaakkois-Suomen tiepiiri
- Tiehallinto, Hämeen tiepiiri

Elinkeinoelämä

- Pro Agria Uusimaa
- Nylands svenska lantbrukssällskap
- Uudenmaan maataloustuottajain liitto
- Nylands svenska producentförbund
- Kustens skogscentral – Rannikon metsäkeskus
- Metsäkeskus Häme-Uusimaa
- Helsingin kauppakamari
- Itä-Uudenmaan kauppakamariyksikkö

- Neste Oil Oyj, Porvoo
- Borealis Polymers Oy
- Oy Ensto Ab
- Itä-Uudenmaan jätehuolto Oy /
Östra Nylands avfallsservice Ab
- Itä-Uudenmaan yrityspalvelut Oy /
Östra Nylands företagstjänster Ab
- Posintra Oy
- Itä-Uudenmaan yrittäjät /
Östra Nylands företagare
- Loviisan seudun Yrittäjät/
Lovisa nejdens Företagare rf
- Sipoon Yrittäjät ry / Sibbo Företagare rf
- Porvoon Yrittäjät ry/ Borgå Företagare rf
- EK, Elinkeinoelämän keskusliitto
- Itä-Uudenmaan matkailu ry
- Porvoo Tours

Maaseudun paikalliset toimintaryhmät:

- Idässä itää ry – Gro i öst rf
- Maaseudun kehittämissyhdistys Sampo ry
- Maaseudun kehittämissyhdistys Sepra ry

Paikalliset palkansaaajajärjestöt

- SAK: Itä-Uusimaa
- Akava
- STTK

Ympäristönsuojelu

- Itä-Uudenmaan luonnon- ja ympäristönsuojeluyhdistys /Östra Nylands natur- och miljövårdsförening rf
- Uudenmaan ympäristönsuojelupiiri ry
- Porvoon museo / Borgå museum

Koulutus

- Itä-Uudenmaan koulutuskuntayhtymä:
  - Edupoli
  - Amisto, Porvoo
- Östra Nylands yrkeskola
- Helsingin liiketalouden ammattikorkeakoulu, HELIA
  - Porvoo – Borgå (Aleksanterinkatu 20 ja Opistokuja 1)
- Laurea ammattikorkeakoulu: Porvoo - instituutti
- Arcada – Nylands Svenska Yrkesskola,
Institution för hälso- och socialvård
- Borgå hantverks- och konstindustriskola
- Folkhälsans yrkesutbildningsinstitut
- Östra Nylands folkhögskola i Kuggom
- Borgå folkhögskola
- Svenska Folkakademin i Borgå
- Porvoon kansalaisopisto
- Borgå medborgarinstitut
- Sipoon kansalaisopisto
- Sibbo medborgarinstitut
- Valkon kansalaisopisto
- Lovisa svenska medborgarinstitut
- Päijät-Hämeen ja Itä-Uudenmaan sosiaalialan osaamiskeskus Verso

Terveydenhuolto

- HUS
- Porvoon sairaala / Borgå sjukhus

tied.vaihto/Anu/jakelut

ITÄ-UUSIMAA
ÖSTRA NYLAND

ITÄ-UUDENMAAN MAAKUNTAOHJELMA

2007-2010

JA

ITÄ-UUDENMAAN PAINOTUKSET EU-OHJELMIIN
2007-2013

LUONNOS, 19.6.2006

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	3
1.1 MAAKUNTALIITON TEHTÄVÄ	3
1.2 ITÄ-UUDENMAAN MAAKUNNAN STRATEGISET TYÖVÄLINEET	3
1.3 MAAKUNTAOHJELMA	3
2 ERITYISOHJELMAT JA EU-OHJELMAT	5
2.1 ERITYISOHJELMAT	5
2.2 EU-OHJELMAT	7
3 EDELLISEN MAAKUNTAOHJELMAN ARVIOINTI	7
4 ITÄ-UUDENMAAN KEHITYSPIIRTEET JA TOIMINTAYMPÄRISTÖ	7
5 ITÄ-UUDENMAAN VISIO JA TAVOITTEET	10
5.1 ITÄ-UUDENMAAN MAAKUNNAN VISIO 2035	11
5.2 TAVOITTEET	11
6 VISION TOTEUTUMISTA EDISTÄVÄT TOIMINTALINJAT	12
6.1 ELINKEINOT	12
6.2 KOULUTUS JA OSAAMINEN	17
6.3 HYVINVOINTI JA PALVELUTUOTANTO	21
6.4 KULTTUURI JA MATKAILU	23
6.5 ASUMINEN JA YMPÄRISTÖ	27
6.6 LIIKENNE- JA MUUT YHTEYDET	31
7 YHTEENVETOTAULUKKO	32
8 PAINOTUKSET EU-OHJELMIIN 2007 - 2013	33
8.1 ETELÄ-SUOMEN KILPAILUKYKY- JA TYÖLLISYYSOHJELMA (EAKR)	33
8.2 EUROOPAN SOSIAALIRAHASTON OHJELMA (ESR); ETELÄ-SUOMEN ALUEELLINEN OSA	34
8.3 ITÄ-UUDENMAAN PAINOTUKSET EU:N ALUEIDEN VÄLISEEN YHTEISTYÖHÖN JA RAJAT YLITTÄVÄÄN YHTEISTYÖHÖN	34
9 MAAKUNTAOHJELMAN VAIKUTUSTEN ARVIOINTI	35
9.1 YLEISET VAIKUTUKSET	35
9.2 VUOROVAIKUTUS MAAKUNTAOHJELMAN VALMISTELUSSA	36
10 MAAKUNTAOHJELMAN SEURANTA	37
INDIKAATTORIT	37
LIITE	38
MAAKUNTAOHJELMAN VALMISTELU	38
TAUSTA-AINEISTOA	40

1 JOHDANTO

1.1 Maakuntaliiton tehtävä

Itä-Uudenmaan liitto on yksi Suomen 19 maakunnan liitoista. Se toimii 10 jäsenkunnan ja niiden asukkaiden eduksi kaksikielisenä edunvalvonta-, kehittämis-, yhteistyö- ja suunnittelukuntayhtymänä.

1.2 Itä-Uudenmaan maakunnan strategiset työvälineet

Maakunnan lakisääteiset strategiset työvälineet ovat maakuntasuunnitelma, maakuntakaava ja maakuntaohjelma. Maakuntasuunnitelma korvaa aiemman maakuntastrategian ja kehittämissuunnitelmat. Näiden asiakirjojen sisällöt kytkeytyvät toisiinsa ja täydentävät toisiaan, vaikka ne ovatkin itsenäisiä asiakirjoja.

Maakunnan suunnittelujärjestelmä

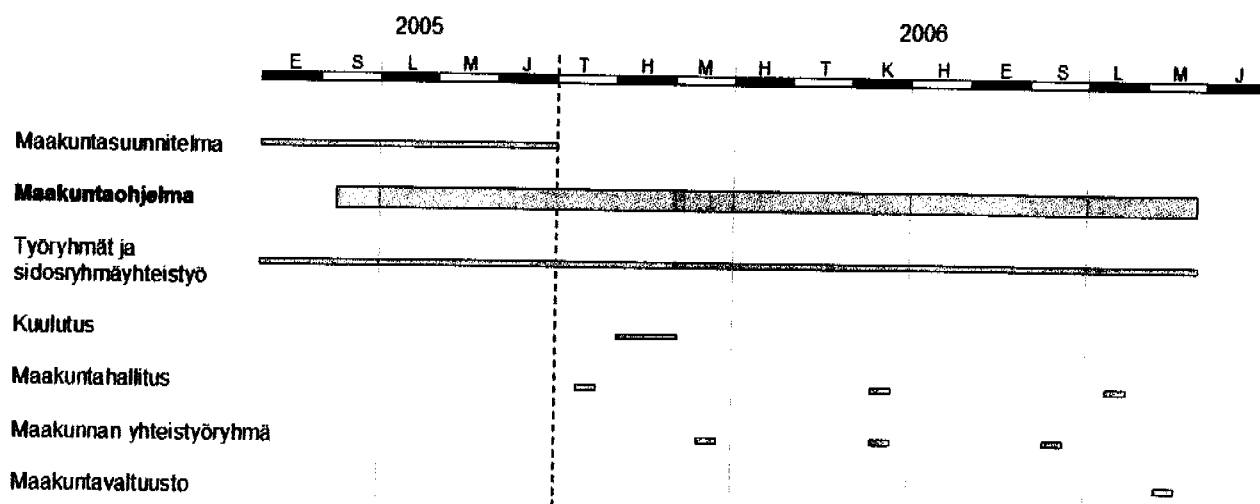
Kuva 1. Maakunnan suunnittelujärjestelmä.

1.3 Maakuntaohjelma

Maakuntaohjelma sisältää maakunnan mahdollisuuksiin ja tarpeisiin perustuvat kehittämisen tavoitteet, maakunnan kannalta keskeisimmät hankkeet ja muut olennaiset toimenpiteet tavoitteiden saavuttamiseksi ja suunnitelman ohjelman rahoittamiseksi. Maakuntaohjelma valmistellaan yhteistyössä valtion viranomaisten, kuntien ja alueiden kehittämiseen osallistuvien yhteisöjen ja järjestöjen sekä muiden vastaavien tahojen kanssa. (Alueiden kehittämislaki 2002)

Maakuntaohjelma kokoaa ja sovittaa yhteen kaikki maakunnassa toteutettavat ohjelmat ja niiden rahoituksen. Muita ohjelmia ovat aluekeskusohjelma, osaamiskeskusohjelma, alueellinen maaseutuohjelma, saaristo-ohjelma ja EU-ohjelmat. Uusi ohjelmakausi alkaa vuodesta 2007. Kansalliset ohjelmat laaditaan kaudeksi 2007-2010 ja EU-ohjelmien linjaukset kaudeksi 2007-2013. Ohjelmat

valmistellaan maakunnissa yhtenäisen aikataulun mukaan siten, että ohjelmat ovat valmiit vuoden 2006 loppuun mennessä.

Kuva 2. Maakuntaohjelman valmistelu yhteistyössä maakuntasuunnitelmaan pohjautuen

Itä-Uudenmaan maakunnan visio, tavoitteet ja kehittämisen painopisteet on hyväksytty maakuntavaltuustossa joulukuussa 2005. Maakuntasuunnitelma syntyi laajan yhteistyön tuloksena.

Maakuntasuunnitelman linjausten pohjalta on valmisteltu yhteistyössä kuntien, itäuusmaalaisten toimijoiden kuten oppilaitosten, elinkeinoelämän organisaatioiden ja järjestöjen sekä valtion viranomaisten kanssa lähivuosien tavoitteet ja keskeiset hankekokonaisuudet. Valmistelu on tapahtunut yhteistyössä meneillään olevien hankkeiden ja yhteistyöryhmien kanssa. Edellä mainittuja ovat mm. Itä-Uudenmaan kunta- ja palvelurakennehanke (PARAS), elinkeino-, koulutus-, kulttuuri- ja matkailuyhteistyö, liikennestrategian seuranta sekä maaseudun ja saariston kehittämishankkeet.

Yhteistyö valmistelussa on välttämätöntä, jotta maakuntaohjelmasta muodostuu yhteistyöverkoston tunnustama strateginen työväline itäuusmaalaisten hankekokonaisuuksien toteuttamiseksi.

Maakuntaohjelman valmistelua ja luonnosta on käsitelty Itä-Uudenmaan maakuntahallituksessa, kunnanjohtajien kehittämisryhmässä ja maakunnan yhteistyöryhmässä sekä sidosryhmäneuvotteluissa. Luonnoksesta pyydetään lausunnot laajasti. Ohjelmaluonnoksen jatkovalmistelu pohjautuu saatuihin lausuntoihin ja kommentteihin sekä sidosryhmäyhteistyöhön (neuvottelut, seminaari).

Maakuntaohjelman vaikutuksia arvioidaan soveltamalla lakia viranomaisten suunnitelmien ja ohjelmien ympäristövaikutusten arvioinnista (SOVA) (200/2005). Maakuntaohjelmasta kuulutettiin ja tiedotettiin 27.2.2006. Maakuntaohjelma valmistellaan SOVA-lain hengessä.

Maakuntaohjelman valmistelun käynnistyminen, tiedotteet sekä luonnos on luettavissa Itä-Uudenmaan maakuntaportalissa www.ita-uusimaa.fi.

2 ERITYISOHJELMAT JA EU-OHJELMAT

2.1 Erityisohjelmat

2.1.1 Itä-Uudenmaan aluekeskusohjelman tavoitteet maakunnan kehittämisessä

Itä-Uudenmaan aluekeskusohjelman toinen kausi käynnistyy vuosina 2007 – 2010. Aluekeskusohjelma (AKO) on maakuntaohjelman toteuttamista tukeva erityisohjelma, jonka ohjelma-alue kattaa maakunnan 10 kuntaa ja sen kaksi seutua. Tulevan ohjelmakauden pääpaino on ohjelman kansallisten painopisteiden mukaisesti elinvoiman ja kilpailukyvyyn ja sosiaalisen pääoman kehittämisessä. Osana metropolialuetta ohjelma panostaa myös kansainvälisen kilpailukyvyyn kehittämiseen. Ohjelman lisäarvo maakunnallisessa kehittämistyössä on seutu- ja sektorirajat ylittävässä verkostoyhteistyössä ja eri toimijoiden roolien yhteensovittamisessa. Oman ohjelmatoiminnan lisäksi ohjelma generoi uusia maakunnallisia kehittämishankkeita ja toimii verkostokumppanina kunta- ja palvelurakennemuutoksen päätöksenteko- ja toimeenpanovaiheessa.

Aluekeskusohjelman toiminnan painopiste kaudella 2007 – 2010 kohdistuu kolmeen toimintalinjaan Elinkeinot, osaaminen ja erikoistuminen, Vetovoimaiset toiminta- ja elinympäristöt ja Sosiaalinen pääoma. Aluekeskusohjelman painopistealueet kärkihankkeineen esitellään tarkemmin maakuntaohjelman toimintalinjoissa.

2.1.2 Itä-Uudenmaan osaamiskeskusohjelmien tavoitteet maakunnan kehittämisessä

Osaamiskeskusohjelmassa keskitytään kansallisesti merkittävien osaamisklustereiden ja kansainvälisesti kilpailukykyisten osaamiskeskusten kehittämiseen vuosina 2007 – 2013. Kansallisena tavoitteena on aikaansaada nykyistä suurempia ja laadukkaampia ohjelmia osaamiskeskusten välisenä yhteistyönä.

Sähköisen talotekniikan osaamis- ja kehittämiskeskus STOK on osallistunut kahden osaamisklusterin valmisteluun osaamiskeskuskeskusohjelma-haussa kaudelle 2007 - 2013. Nämä klusterit ovat Tampere-Oulu-vetoisessa Ubiquitous computing (läsnä-äly / joka paikan tietotekniikka) ja metropolialuevetoinen (Helsingin seutu, Hämeenlinna ja Lahti) asumisen osaamisklusteri. Tavoitteena on, että STOK nimetään viralliseksi osaamiskeskukseksi yhden tai kahden klusterin osana. STOK toteuttaa verkostojen rakentamisen, koulutusulottuvuuden ja innovaatioiden toteuttamisen Itä-Uudenmaan aluekeskusohjelman erikoistumisstrategiana. STOK:n toiminta perustuu tiiviiseen verkostoyhteistyöhön TKK:n alan professuurin, korkeakoulujen, alan keskeisten yritysten, teollisuuden sekä liittojen ja järjestöjen kanssa.

Helsingin liiketalouden ammattikorkeakoulu Helia (1.1.2007 alkaen Haaga – Helia) on hakemassa matkailun ja elämystuotannon osaamisklusteria ohjelmakaudelle 2007 - 2013. Klusteri koostuu neljästä osaamiskeskuksesta, joista Helia on mukana metropolialueen matkailun osaamiskeskuksessa. Matkailun ja elämystuotannon klusteri muodostuu yrityksistä, korkeakouluista ja julkisen sektorin toimijoista toimialalla. Sen tavoitteena on toimia yhdistävänä tekijänä klusterin sisällä, jonka osaamisala nähdään laajasti. Mukaan on otettu matkailu, elämystuotanto, viihde- ja kulttuuriteollisuus sekä teknologia. Klusteri keskittyy erityisesti osaamis- ja toimialojen rajapintoihin sekä eri osaamisalueita yhdistäviin kehittämistoimenpiteisiin.

Tavoitteena on myös alueen elintarvikeyritysten kehittäminen osana elintarvike- ja ravitsemusklusteria.

2.1.3 Kunta- ja palvelurakenneuudistuksen maakunnalliset tavoitteet

Keväällä 2005 käynnistetyt valtakunnallisen kunta- ja palvelurakennehankkeen tavoitteena on taata, että nykyisin kuntien vastuulla olevat palvelut saavat riittävän vahvan rakenteellisen ja taloudellisen perustan niiden järjestämisen ja tuottamisen turvaamiseksi tulevaisuudessa. Maakunnallisesti toteutetun Itä-Uudenmaan PARAS-hankkeen keskeinen tarkoitus on maakunnan elinvoimaisuuden lisääminen ja laadukkaiden peruspalveluiden turvaaminen. Itä-Uudenmaan lausunnon mukaan maakunta pystyy itsenäisenä parhaiten turvaamaan alueen kehityksen ja asukkaille laadukkaasti ja tehokkaasti tuotettujen palveluiden saatavuuden. Tulevaisuudessa alueen erityispiirteet, esimerkiksi kaksikielisten palvelujen saatavuus, eivät saa heikentyä.

Maakunnallisen selvitystyön tulosten pohjalta Itä-Uudenmaan palvelurakenteen kehittämisessä on olennaista huolehtia sekä väestön kasvun haasteista että kasvavan vanhusväestön mukanaan tuomista uusista vaateista. Itä-Uudenmaan kunnat näkevät palvelurakenteen muutokset tärkeämpänä kuin kuntarakenteen muutokset. PARAS-hankkeen painopistealueet kärkihankkeineen esitellään tarkemmin maakuntaohjelman toimintalinjoissa.

2.1.4 Alueellinen maaseudun kehittämisohjelma

Alueellinen maaseudun kehittämisohjelma perustuu kansalliseen maaseutustrategiaan. Maaseudun kehittäminen keskitetään ohjelmakaudella 2007 – 2013 yhteen ohjelmaan, jossa on neljä toimintalinjaa. Toimintalinjat ovat maa- ja metsätalouden kilpailukykyyn parantaminen, ympäristön ja maaseudun tilan parantaminen, maaseutualueiden elämänlaatu ja maaseudun elinkeinoelämän monipuolistaminen sekä Leader-toimintatapa, jossa voi olla kaikkien edellä mainittujen toimintalinjojen toimia sekä alueiden välisiä ja kansainvälisiä hankkeita. Leader-toimintatapaa toteuttavat paikalliset toimintaryhmät, joita Itä-Uudellamaalla on kolme Idässä Itää ry – Gro i Öst rf (lähes koko maakunta), SAMPO ry (Askola) ja Sepra ry (Ruotsinpyhtään pohjoisosat).

Maaseudun suhteellinen osuus Itä-Uudellamaalla on merkittävä. Maakunnan näkökulmasta on tärkeää kehittää maaseutua osana alueellista kehittämistä vahvistamaan maaseudun elinvoimaisuutta ja tiivistämään maaseudun ja kaupunkien vuorovaikutusta.

2.1.5 Saaristo-ohjelma

Saaristo-ohjelman tarkoitus on edistää tasapainoista aluekehitystä saaristo- ja vesistöalueilla Saaristo-ohjelman alueellisesti laajempi osa kohdistuu koko maan saaristo- ja vesistöalueisiin valittujen vesistöteemojen osalta, joita ovat saaristo- ja vesistömatkailu, vapaa-ajanasuminen ja vakinainen asuminen rannoilla, rantojen ja vesistöjen virkistyskäyttö sekä luonnonsuojelu.

Ohjelman alueellisesti suppeampi osa kohdistuu saaristokuntiin ja saaristo-osakuntiin, joita ovat Itä-Uudenmaan rannikkokunnat Sipoo, Porvoo, Pernaja, Loviisa ja Ruotsinpyhtää. Ohjelma on Itä-Uudenmaan saariston kannalta tärkeä. Teemoja saaristo-ohjelmassa ovat elinkeinot, palvelut, infrastruktuuri ja ympäristö.

Elinkeinojen, palvelujen ja yhteyksien kehittäminen sekä ympäristön vaaliminen ovat Itä-Uudenmaan saariston kannalta tärkeitä.

2.1.6 Metsäohjelma

Alueelliset metsäohjelmat ovat keskeisiä ohjauskeinoja metsätaloudelle. Metsäkeskukset ovat laati-
neet sidosryhmäyhteistyössä metsäohjelmat 2006 – 2010.

2.2 EU-ohjelmat

2.2.1 Lissabonin strategian tavoitteet

Lissabonin strategia korosta jäsenvaltioiden toimenpiteitä kasvun ja työllisyyden edistämiseksi koko EU:n alueella. Euroopan talouden kilpailukyvyyn lisääminen edellyttää panostamista tietoyhteiskuntaan, uusien työpaikkojen luomista ja sosiaalisen yhteenkuuluvuuden lisäämistä. Rakennerrahastotoimet sidotaan Lissabonin strategian toteutukseen.

2.2.2 Kansallisesta alue- ja rakennepoliittisesta strategiasta puitteet EU-ohjelmiin

Kansallinen alue- ja rakennepoliittinen strategia luo puitteet Suomen rakennerrahastopolitiikalle sekä ohjaa toimenpideohjelmien laadintaa. Itä-Uudenmaan liitto on lausunnossaan korostanut, että alue- lähtöisillä ohjelmilla ja toimenpiteillä voidaan parhaiten tukea maakunnan aluekehitystyötä ja että tulevan ohjelmakauden pienenevä rahoitus EU-hankkeisiin tulee kompensoida maakunnan liitoille aluekehitykseen kohdennettavalla kansallisella rahoituksella.

3 EDELLISEN MAAKUNTAOHJELMAN ARVIOINTI

Itä-Uudenmaan maakuntaohjelman 2003-2006 arviointi suoritettiin viiden Etelä-Suomen maakunnan liiton yhteistyönä perustuen tulevaisuusorientaatioon ja käyttäjälähtöisyyden periaatteelle. Yleisesti ottaen arvioinnin tulokset olivat samansuuntaisia eri maakuntaohjelmissa.

Itä-Uudenmaan maakuntaohjelman tuoma lisäarvo kyselyaineiston perusteella on, että ohjelma on koonnut varsin hyvin alueen kehittämistoimenpiteet yhteisen "sateenvarjon" alle. Aineistosta nousi esille, ettei maakuntaohjelman ja valtionhallinnon linjausten ja tavoitteiden yhteensovittamisessa ole ollut kovin suuria ongelmia. Viiden toimintalinjan – elinkeinot, osaaminen, elinympäristö, liikenneyhteydet, itäusmaalainen identiteetti - relevanssi koettiin varsin hyväksi. Eniten tavoiteltuja tuloksia on vastaajien mielestä saatu elinympäristön vaalimisen ja alueellisen osaamisen toimintalinjoilla. Maakuntaohjelman välittömät vaikutukset koskevat lähinnä yhteisen keskustelun aikaansaamista kuntien ja maakunnan välille kehittämisen suuntaviivoista.

Uuden ohjelmakauden valmistelussa tulisi tehdä selkeitä strategisia rajauksia ja kohdentaa kehittämisenresurssit elinvoimaisuuden, hyvinvoinnin ja kilpailukyvyyn kannalta keskeisille alueille. Valmistelussa tulee kiinnittää huomiota mm. tavoitteiden konkretisoimiseen, priorisointiin, hankkeiden ryhmittelyyn (tärkeät isot hankkeet, pienet hankkeet) ja lisätä avoimuutta ja vuorovaikutusta ohjelman laadinnassa.

4 ITÄ-UUDENMAAN KEHITYSPIIRTEET JA TOIMINTAYMPÄRISTÖ

Itä-Uusimaa sijaitsee nopeasti kehittyvän Itämeren alueen piirissä Suomenlahden rannikkovyöhykkeellä valtateiden 6 ja 7 (E18) varrella. Itä-Uusimaa on vanha kulttuurimaakunta, jossa on Suomen vanhin rakennuskanta ja jonka tunnuspiirteitä ovat vanhat kaupungit, jokilaaksot, rannikko, saaristo, maaseutu, kartanomiljööt, lukuisat kylät ja toimivat saaristoyhteisöt.

Maakunnan erinomaisesta sijainnista johtuen Itä-Uudenmaan mahdollisuudet hyötyä Venäjän ja erityisesti Pietarin metropolialueen voimakkaasti kasvavasta taloudesta ovat hyvät. Venäjän talouskasvun odotetaan hyödyttävän erityisesti rakennusteollisuutta sekä ympäristö- ja viestintäteknologiayrityksiä. Venäläisten elintason kohoaminen lisää venäläisten vapaa-ajanmatkailua sekä alan

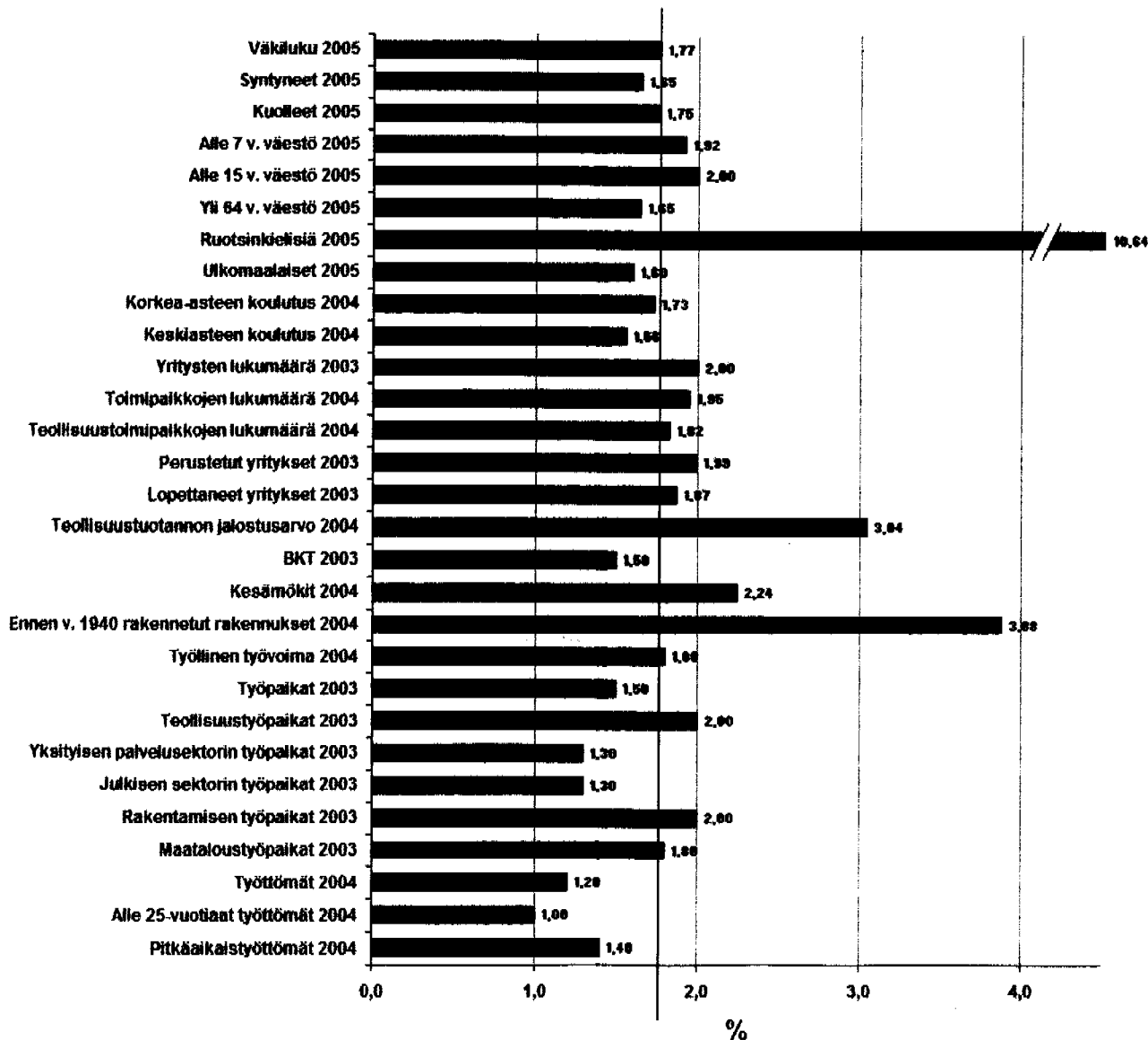
korkeatasoisten palvelujen kysyntää. Venäjä-osaamiseen panostaminen lisää maakunnan mahdollisuuksia hyödyntää lähialueidemme nopeimmin kasvavaa talousaluetta.

Lisääntyvä yhteistyö maakunnassa sekä itäuusmaalaisten toimijoiden toiminta kansallisissa ja kansainvälisissä verkostoissa lisäävät kehittämistoimien alueellista vaikuttavuutta.

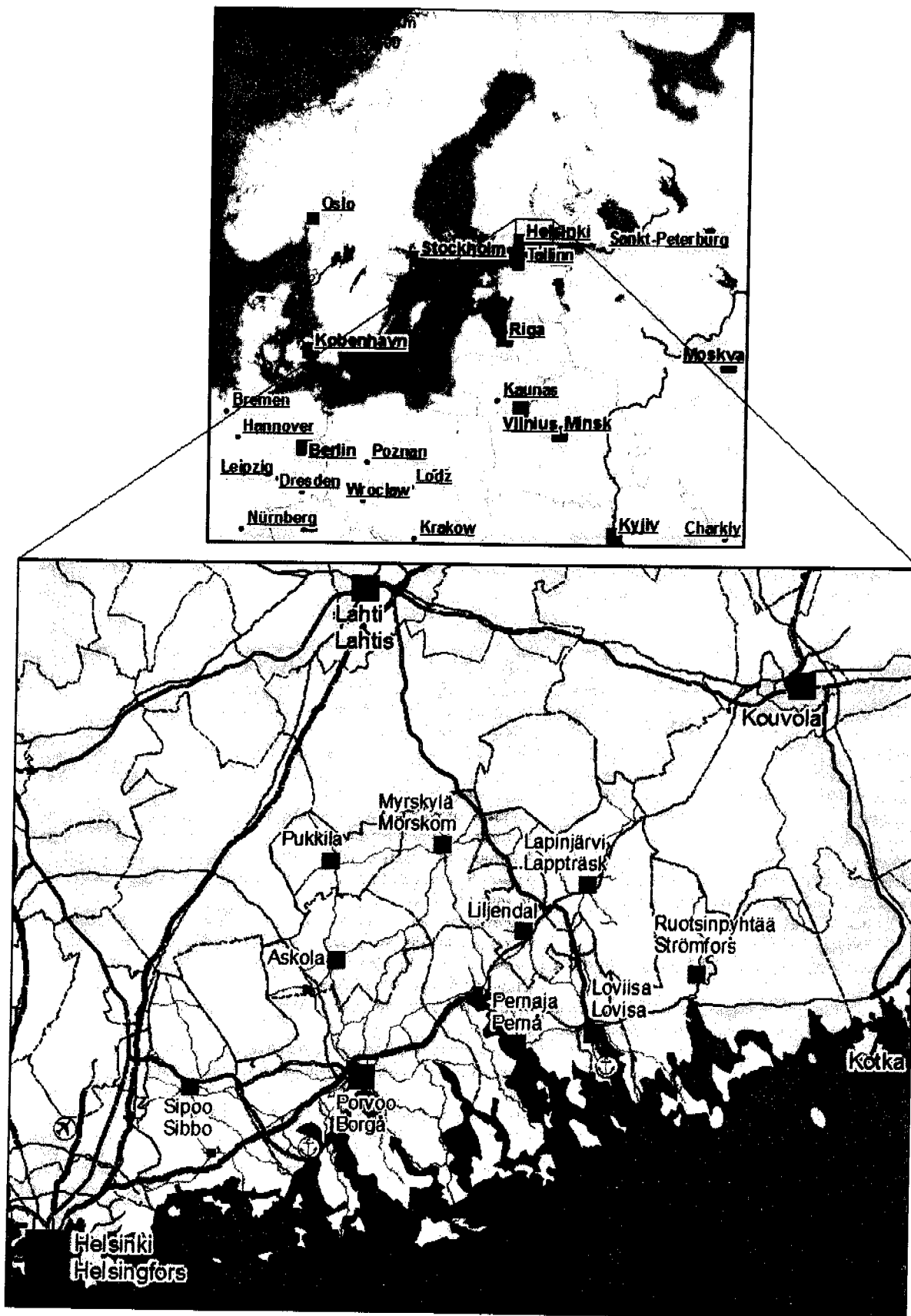
Maakunta muodostuu Porvoon ja Loviisan seutukunnasta ja niiden kymmenestä kunnasta: Askola, Lapinjärvi, Liljendal, Loviisa, Myrskylä, Pernaja, Porvoo, Pukkila, Ruotsinpyhtää ja Sipoo. Väkiluku on vuoden 2005 tilastotietojen mukaan 92 933 ja maakunnan väestömäärä on kasvava. Porvoo on maakunnan selkeä keskus 46 982 asukkaallaan. Ruotsinkielisen väestön osuus on kolmannes väestöstä, mikä on maakunnan tyypillisimpiä ominaispiirteitä.

Työpaikkoja on noin 34 000. Itä-Uudenmaan työpaikkaomavaraisuus on viime vuosina laskenut ja on noin 79 %. Lähitulevaisuudessa kovana haasteena on saada työpaikkaomavaraisuuden lasku pysähtymään ja lisätä työpaikkoja vastaamaan kasvavan väestömäärän tarpeisiin.

ITÄ-UUDENMAAN MAAKUNTA-PROFIILI (Osuus koko maasta, %)

Kuva 3. Itä-Uudenmaan maakuntaprofiili

Kuva 4. Itä-Uusimaa ja sen sijainti Itämeren piirissä

Itä-Uudenmaan nelikenttäanalyysi (SWOT)

<p>Vahvuudet</p> <p>Erinomainen sijainti rannikolla Itämeren alueella lähellä pääkaupunkiseudun työmarkkinoita, palveluja ja kulutuspotentiaalia</p> <p>Erittäin kehittynyt infrastruktuuri kansallisesti ja kansainvälisesti; E 18 -tie, valtatie nro 6, satamat (Kilpilahti, Loviisa), turvalliset meriväylät, kansainvälinen lentokenttä lähellä, valmius Suomen kuudennelle ydinvoimalalle</p> <p>Suomen teollistunein maakunta; vahvoja elinkeinoja: kemia, muovi, energia-ala, sähköinen talotekniikka, elintarvike, media-ala, matkailu</p> <p>Monipuolinen laadukas ja ehea kulttuuri- ja elinympäristö, aitoa kaupunki- ja maaseutuympäristöä; meri, saaristo ja jokilaaksot; toimivat maaseutu- ja saaristoyhteisöt, kansallisesti ja kansainvälisesti arvokasta ympäristöä</p> <p>Kaksikielisyys ja pitkät kulttuuriperinteet; historialliset tapahtumat</p> <p>Maakunnan toimiva ja kompakti koko mahdollistaa joustavuuden ja ihmisläheisen toiminnan</p> <p>Maakunnan väestömäärä on kasvava ja väestö rakenne positiivinen</p> <p>Itä-Uudenmaan korkeakoulukeskus mahdollistaa osaamisen kehittymisen ja nuori väestö osallistuu aktiivisesti korkeakoulutukseen</p> <p>Maakunnallinen ja kuntayhteistyö sekä kehityshankkeet eri aloilla</p>	<p>Heikkoudet</p> <p>Henkilöaraideliikenne puuttuu kokonaan ja tavararaideliikenneyhteydet ovat puutteelliset</p> <p>Korkean teknologian yrityksiä vähän ja informaatiosektorin kasvu vähäistä</p> <p>Kuntien väliset palvelurakenteen erot ovat suuret, palvelusektorin yritysten määrä on alhainen ja palveluiden kehittämistä rajoittaa pääkaupunkiseudun monipuolinen palvelutarjonta</p> <p>Kehittämisen- ja osaamisorganisaatioita vähän</p> <p>Rakenteellinen työttömyys Loviisan seudulla</p> <p>Työpaikkaomavaraisuus on laskeva, ja pendelöinti kasvaa edelleen voimakkaasti</p> <p>Tutkintoon johtava yliopisto-opetus puuttuu</p> <p>Ammattikorkeakoulutuksen aloituspaikkoja liian vähän</p> <p>Opiskelijat eivät palaa takaisin maakuntaan</p>
<p>Mahdollisuudet</p> <p>Hyvä sijainti Itämeren markkina-alueella ja toimiva kaksikielinen maakunta lähellä pääkaupunkiseutua sekä Pietarin aluetta</p> <p>Lähialueiden elintaso- ja kustannustasoeron hyödyntäminen</p> <p>Yhteistoiminnan kehittäminen kuntien ja Etelä-Suomen maakuntien kesken; yhteistyösopimukset ja hankkeet, kansainvälinen yhteistyö</p> <p>Uudet tavat järjestää palveluja</p> <p>Osaamiskeskittymät</p> <p>Korkeakoulukeskuksen kehittäminen kampukseksi</p> <p>Kielitaidon ja kulttuuriosaamisen hyödyntäminen</p> <p>Kuudennen ydinreaktorin rakentaminen</p> <p>HELLI-rantaradan rakentaminen</p> <p>Ainutlaatuiset matkailun kehittämisedellytykset (historia, kulttuuri, luonto)</p> <p>Ympäristön tilan parantamis- ja käytön kehittämistoimenpiteet (teknologian hyödyntäminen, uusiutuvat energiamuodot)</p> <p>Kestävä kehitys</p>	<p>Uhat</p> <p>Pääkaupunkiseudun talouskehitys hidastuu</p> <p>Verotuloilla ei kyetä turvaamaan hyvää julkisten palvelujen ja infrastruktuurin tasoa</p> <p>Elinkeinoelämän ja työpaikkojen erittäin voimakas riippuvuus muutamasta suuresta yrityksestä ja keskikokoisista yrityksistä on liian vähän</p> <p>Ammattitaitoisen työvoiman pula (työvoiman ikääntyminen)</p> <p>Yrittäjien sukupolvenvaihdokset</p> <p>Alkutuotanto vähenee jatkuvasti ja maaseudun taloudellinen perusta murenee ja elinvoimaisuus vähenee voimakkaasti heijastusvaikutuksineen</p> <p>Ympäristön tila huononee (liikenne lisääntyy voimakkaasti, vaaralliset kuljetukset maalla ja merellä, Suomenlahden tuntu-massa olevien alueiden päästöt; vesistöt rehevöityvät, ympäristömyrkyt, öljyonnettomuudet)</p> <p>Muu toiminta pirstoo luontokokonaisuuksia sekä maa- ja metsätalousmaata</p> <p>Hallitsematon väestönkasvu: palvelujen tarjonta ei riitä kattamaan kysyntää, syrjäytyminen ja sosiaaliset ongelmat lisääntyvät</p> <p>Kulttuuriympäristö ja kulttuurimaisema uhattuna</p> <p>Kansainvälinen rikollisuus</p>

5 ITÄ-UUDENMAAN VISIO JA TAVOITTEET

Itä-Uudenmaan maakunnan sijainti nopeasti kehittyvän Itämeren alueen piirissä sekä Helsingin seudun ja Pietarin välisellä rannikkovyöhykkeellä on erinomainen. Maakunnan toimintaympäristö tulee muuttumaan erittäin paljon seuraavan 30 vuoden aikana. Maapalloistuminen jatkuu, työn tuottavuus ja luonne muuttuvat sekä osaamisen merkitys korostuu. Kansainväliset riskit kasvavat eriarvoisuuden ja erilaisten kulttuurien ja uskontojen vuorovaikutuksen sekä ympäristöuhkien lisääntyessä. Itä-

Uudenmaan kehityksen arvioidaan jatkuvan vakaana. Haasteina ovat väestön ikääntyminen, osaamisen vahvistaminen ja sopeutuminen nopeisiin ulkoisiin muutoksiin.

5.1 Itä-Uudenmaan maakunnan visio 2035

"Itä-Uusimaa on ympäristöltään ainutlaatuinen, osaava ja elinvoimainen kaksikielinen kulttuuri-maakunta, joka huolehtii asukkaidensa hyvinvoinnista. Maakunta on kansainvälinen toimija Itämeren alueella."

5.2 Tavoitteet

Valtakunnalliset tavoitteet aluekehittämiselle on asetettu aluekehittämisslaissa (602/2002) ja valtioneuvosto on tarkentanut niitä päätöksellään 15.1.2004.

Valtakunnalliset alueiden kehittämisen yleiset tavoitteet ovat:

Alueiden kilpailukyvyyn vahvistaminen
Palvelurakenteen turvaaminen koko maassa
Tasapainoisen aluerakenteen turvaaminen

Valtakunnalliset tavoitteet alueiden käytölle ja aluerakenteelle on määritelty maankäyttö- ja rakennuslaissa ja valtioneuvosto on tarkentanut niitä päätöksellään 30.11.2000, joka on tullut voimaan 26.11.2001. Valtioneuvoston päätöksessä tavoitteet on ryhmitelty seuraavasti:

Toimiva aluerakenne
Eheytyvä yhdyskuntarakenne ja elinympäristön laatu
Kulttuuri- ja luonnonperintö, virkistyskäyttö ja luonnonvarat
Toimivat yhteysverkot ja energiahuolto
Helsingin seudun erityiskysymykset
Luonto- ja kulttuuriympäristöinä erityiset aluekokonaisuudet

5.2.1 Itä-Uudenmaan maakunnan yleiset kehittämistavoitteet

Valtakunnalliset tavoitteet ovat lähtökohta myös maakunnan omille tavoitteille, joita ovat:

- Itä-Uudenmaan maakuntaa kehitetään niin, että itäuusmaalaisten elämän perusteita, kuten terveellistä, turvallista ja monimuotoista ympäristöä, toimeentulon ja virkistäytymisen edellytyksiä, luonnonvaroja ja rakennettua ympäristöä hoidetaan kestävästi myös tulevien sukupolvien tarpeet huomioon ottaen.
- Edistetään maakunnan eri osien tasapainoista ja omaleimaista sekä omiin vahvuuksiin ja mahdollisuuksiin perustuvaa kehitystä ja vahvistetaan kuntien kilpailukykyä.
- Parannetaan elinkeinotoiminnan toimintaedellytyksiä.
- Nostetaan osaamisen tasoa vastaamaan maakunnan tarpeita.
- Parannetaan omaleimaisen kulttuurielämän edellytyksiä sekä vaalitaan kulttuurialueita ja -perinteitä.
- Tavoitteena on hallittu väestönkasvu (hallittu kasvu kasvukunnissa ja muualla väestömäärän pitäminen vähintään nykytasolla).
- Tavoitteena on alue- ja yhdyskuntarakenteen eheyttäminen, työpaikkaomavaraisuuden ja palvelutason parantaminen, liikennejärjestelmän kehittäminen sekä korkealaatuisten asuinympäristöjen luominen.
- Hyödynnetään pääkaupunkiseudun ja Itämeren piirin voimakasta kasvupotentiaalia

5.2.2 Alueelliset tavoitteet

- Porvoota vahvistetaan vetovoimaisena maakunnallisena palvelu-, elinkeino- ja kulttuuri-keskuksena. Sipoon roolia vahvistetaan korkeatasoisena ja luonnonläheisenä asuinpaikkana sekä seudullisena palvelu- ja työpaikkakeskuksena.
- Vahvistetaan Loviisan asemaa seutukuntansa elinkeino- ja palvelukeskuksena sekä valtakunnallisena energiatuotannon ja logistiikan keskuksena.
- Askolan, Myrskylän, Pukkilan, Lapinjärven, Liljendalin, Pernajan ja Ruotsinpyhtään kuntia kehitetään elinkeinorakenteeltaan monipuolisina ja laadukkaita peruspalveluja tuottavina omaleimaisina maaseutukuntina.
- Itä-Uudenmaan kyllä, maaseutua ja saaristoa kehitetään elinvoimaisina ja luonnonläheisinä alueina, jotka tarjoavat hyviä mahdollisuuksia myös vapaa-ajan viettoon.

6 VISION TOTEUTUMISTA EDISTÄVÄT TOIMINTALINJAT

1. Elinkeinot
2. Koulutus ja osaaminen
3. Hyvinvointi ja palvelutuotanto
4. Kulttuuri ja matkailu
5. Asuminen ja ympäristö
6. Liikenne ja muut yhteydet

Itä-Uudenmaan maakuntaohjelman kehittämisen painopisteitä ovat aluerakenteen, elinkeinon ja osaamisen sekä yhteistyön kehittäminen. Yleisiä toimintaperiaatteita toimintalinjoissa ovat yhteistyö ja verkostoituminen sekä avoimuus ja kansainvälistyminen. Maakunnan sisäisen yhteistyön kehittämisessä korostuu palvelujen tehokas tuottaminen. Ulkoisen yhteistyön painopisteet liittyvät osaamisen vahvistamiseen ja ympäristönsuojeluun. Tärkeimpiä yhteistyöalueita ovat pääkaupunkiseutu, Luoteis-Venäjä, Viro ja yleensä Itämeren alue.

Pääkaupunkiseudun läheisyydestä johtuen Itä-Uudenmaan kasvu painottuu Porvooseen ja Siposeen. Itä-Uudenmaan liiton tavoitteena on sekä Helsingin metropolialueella että Etelä-Suomessa monikeskinen aluerakenne ja mennyttä kehitystä tasapainoisempi väestön ja työpaikkojen kehitys. Itä-Uudellamaalla se edellyttää erityisesti panostamista elinkeinon kehittämiseen ja toimintaedellytyksiin erityisesti Loviisan seutukunnassa ja Porvoossa, joka on maakunnan elinkeinoelämän keskus.

Toimintalinjoittaisessa tarkastelussa on esitetty hankkeiden ja toimenpiteiden toteuttajatahot alustavasti ja ne täydentyvät lausuntojen ja jatkovalmistelun perusteella. Luonnos ei sisällä rahoitusta, jonka osalta ohjelma täydentyy jatkovalmistelussa sekä toteuttamissuunnitelmaa 2007 – 2008 laadittaessa.

6.1 Elinkeinot

Elinkeinojen kehittäminen on Itä-Uudenmaan maakunnan menestymisen kannalta merkittävin painopistealue. Lähitulevaisuuden painopiste suunnataan elinkeinopolitiikkaa tukeviin toimenpiteisiin sekä Itä-Uudenmaan liiton oman työn että maakunnallisen elinkeinoyhtiön kautta.

Itä-Uudenmaan elinkeinoperustaa on tarve vahvistaa, jotta maakunnan työpaikkojen kehitys vastaisi nykyistä paremmin väestön kehitystä niin, että työntekijät voisivat työllistyä ja saada toimeentulonsa omasta maakunnastaan kohtuulliselta etäisyydeltä asunnoistaan. Itä-Uudenmaan vahvoja elinkei-

noklustereita ovat kemia, energia sekä sähkötekniikka ja niiden oletetaan edelleen voimistuvan. Luovat toiminnot kuten sisällöntuotanto, henkilökohtaiset sekä matkailu- ja kulttuuripalvelut ovat maakunnan kasvavia aloja. Maakunnan yrityspalveluja on tarve kehittää. Olemassa olevien yritysten toimintaedellytykset on turvattava, mutta maakuntaan on saatava myös uusia yrityksiä. Myös ulkoistamalla julkisten palvelujen tuotantoa yksityissektorille voidaan luoda perustaa uusille yrityksille. Yritysten kansainvälistymistä on edistettävä. Elintarviketuotannossa on hyödynnettävä pääkaupunkiseudun ja Pietarin markkinapotentiaalit.

6.1.1 Lähivuosien tavoite

Lähivuosien päätavoite on vahvistaa olemassa olevaa yrityskantaa sekä kehittää entistä parempia toimintaedellytyksiä uusille alueelle syntyville yrityksille.

Elinkeinojen kehittämisen tavoitteita toteutetaan yrityksiä verkostoivien ja yritysveltoisten klusterihankkeiden avulla, yksittäisille yrityksille suunnattujen julkisten ja yksityisten neuvontapalvelujen avulla, julkisrahoitteisten teema-, alue- tai toimialakohtaisten hankkeiden avulla.

6.1.2 Toimenpidekokonaisuudet

Yrityksille suunnattujen palveluiden kehittäminen ja uudet yritykset

Asiantuntijaosaamista yhdistetään ja suunnataan valikoidusti alueen yrityksiin niiden tarpeista lähtien. Toiminta lisää yritysten liiketoimintaosaamista ja kasvumahdollisuuksia. Uusien yritysten perustamista tukevan toiminnan lisäksi kehitetään muutosvaiheessa olevien yritysten palveluja. Palvelujen tuottajat verkostoidaan tehokkaasti ja palvelujen saavutettavuutta kehitetään. Useat yritykset ohjautuvat yritysneuvonnan piiriin erilaisten hankkeiden välityksellä. Yrityksiin suuntautuvaa tiedottamista eri tyyppisistä palveluista tehostetaan ja selkeytetään. Hankkeiden ja yritysneuvonnan välistä tiedonvaihtoa tehostetaan päällekkäisyyksien välttämiseksi ja palvelutiedottamisen tehostamiseksi. Yksityiset palveluntarjoajat otetaan tehokkaammin mukaan yritysneuvonnan tuottamiseen. Yrityksille koulutusta suuntaavien oppilaitosten ja koulutusorganisaatioiden toiminta pyritään integroimaan muuhun maakunnassa tapahtuvaan yrityskehittämistoimintaan.

Palvelujen tuottajat edistävät mahdollisuuksiensa mukaan alueen yritysten rahoituksen kasvua Tekesin, Finnveran ja pääomarahastojen toimesta.

- Seudulliset yrityspalvelut –toimipisteen/verkoston toimintaedellytysten kehittäminen. Toiminnalle taataan riittävät ja laadukkaat taloudelliset ja henkilöstölliset resurssit. Palveluvalikoiman laajentaminen. Ulkopuolisten asiantuntijoiden käytön kehittäminen.
- Maakunnallisen kehittämissyhtiön toimintaedellytysten varmistaminen ja yrityskenttään fokuoitujen teema-, alue- ja klusterikohtaisten hankkeiden toteutus yhtiön kautta
- Yrityspalveluista kertovan tiedotuksen selkeyttäminen ja ulottaminen tehokkaammin alueen yrityksiin. Hyvien käytäntöjen levittäminen palvelun tuottajien ja hankkeiden kesken.
- Public-private partneriuden kehittäminen julkisten ja yksityisten yrityspalveluja ja neuvontaa tuottavien tahojen välillä
- Elinkeinopalveluiden ja neuvonnan toimintojen koordinointi maakunnassa
- Yrityspalveluhenkilöstön koulutus, henkilövaihto ja yhteistyöhankkeet Uudenmaan TE-keskuksen alueella toimivien neuvontaorganisaatioiden kanssa

Merkittävät toimenpiteet ja toiminnot:

- Uusyrityskeskusten perustamisneuvonta

- Yrityshautomotoiminta
- Itä-Uudenmaan yrityspalvelut Oy:n strategian ja painopisteiden mukaiset hankkeet
- Yrityksiä palvelevat kehittämishankkeet/yrityslähtöiset hankkeet
- Yrityskoulutus
- Toimijoiden välinen koordinointi ja tiedotus

Toteuttajatahot/vastuutahot:

Porvoon seudun Uusyrityskeskus, Loviisan Seudun Uusyrityskeskus, Itä-Uudenmaan yrityspalvelut Oy, Posintra Oy, kunnat/elinkeinotoimi, yritykset, Uudenmaan TE-keskus, Itä-Uudenmaan liitto.

Uusien toiminta- ja tuotantomuotojen kehittäminen, yrittäjyyden ja yritysten lisääminen maakunnassa

- Maakunnallisen teknologiastrategian pohjalta käynnistyvien klusteri- ja toimialakohtaisten julkisrahoitteisten hankkeiden tukeminen
- Yritysvetoisten klustereiden käynnistymisen ja toiminnan tukeminen
- Osaamiskeskusohjelman ja aluekeskusohjelman hyödyntäminen yrityksille suuntautuvassa hanketoiminnassa
- Alueen tehokas markkinointi ja yrityksille suunnattujen sijoittumispalvelujen kehittäminen

Merkittävät toimenpiteet ja toiminnot:

- Öljyntorjunnan valmius- ja osaamiskeskus
- Sähköinen talotekniikka
- Korkeakoulukeskus ja verkostoyhteistyö
- Venäjä-osaamisen kehittäminen ja fokusointi
- Kulttuuri- ja matkailualan toimialayhteistyö ja klusterit
- Elinkeinoelämän osaamistarpeita palvelevan koulutuksen kehittäminen, ennakointi

Toteuttajatahot: Uudenmaan TE-keskus, TEKES, SITRA, kunnat, oppilaitokset, yritykset, Itä-Uudenmaan liitto, Osaamiskeskusohjelma (OSKE), Itä-Uudenmaan aluekeskusohjelma (AKO), EU-hankkeet.

Kärkihankeet:

- Öljyntorjunnan valmius- ja osaamiskeskus
Itämerellä kuljetetaan yhä enemmän öljyä. Suomenlahden pohjukan öljysatamien määrä kasvaa edelleen. Suuronnettomuuksien jälkeiseen öljyntorjuntaan tulee varautua paitsi merellä myös maalla ja erityisesti luonnonolosuhteiltaan arassa saaristossa.. Itä-Uudenmaan maakunnassa löytyy osaamista öljyntorjunnassa. Porvoon kaupungilla on ollut erityinen intressi öljyntorjunnassa, koska Fortumin öljyntuotantolaitokset ja -satama sijaitsevat Porvoon Kilpilahdessa. Fortumin osaamisen lisäksi Itä-Uudenmaan pelastustoimi on hankkinut pätevyyden öljyntorjuntaan. Porvoon kaupungissa toimii yksi maailman johtavista öljyntorjuntakalustoa kehittävästä ja tuottavista yrityksistä (Lamor Corporation Ab). Yhdessä ko. tahot muodostavat hyvän pohjan Suomenlahden öljyntorjunnan valmius- ja osaamiskeskuksen perustamiseksi Itä-Uudenmaan maakuntaan. Öljynkuljetusten kansainvälisen luonteen johdosta keskuksella tulisi olla kansainvälinen suuntaus ja toiminta. Öljyntorjunnan valmius- ja osaamiskeskuksen perustaminen on valtionhallinnon asia ja sen perustaminen on budjet-tiasia.

Toteuttajatahot: Porvoon kaupunki, yritykset, ympäristöministeriö.

- Sähköinen talotekniikka

Sähköisen talotekniikan osaamis- ja kehittämiskeskus -hanke pyritään saamaan mukaan sekä valtakunnalliseen osaamiskeskusohjelmaan Tampere, Jyväskylä, Oulun ICT-klusterin osana että Hämeenlinnan rakentamisklusterin osana (teknologian kehittäminen ja innovaatiot) ja toteuttamaan verkostojen rakentamisen, koulutusulottuvuuden ja innovaatioiden implementoinnin aluekeskusohjelman erikoistumisstrategiana. Parhailtaan toteutetaan maakunnan kehittämisrahoituksella STOK Innovaatioprojektia. AKO:n puitteissa toteutettavat hankkeet ovat osa Porvoon innovaatioalustaa. Projektit kohdentuvat stt:n ja muiden alojen rajapintoihin. Tuomalla yhteen esimerkiksi matkailuyrittäjät ja stt- yritykset sekä korkeakoulut etsitään uusia mahdollisuuksia sähköisen talotekniikan soveltamiseen. Samoin toteutetaan esimerkiksi stt- ja hoiva-alan yhteisiä pilottiprojekteja.

Toteuttajatahot: Itä-Uudenmaan liitto/osaamiskeskus- ja aluekeskusohjelma, korkeakoulut ja oppilaitokset, yritykset.

- Luovat toimialat

Luovat toimialat aluekeskusohjelman yhtenä elinvoiman kehittämiskärkenä toteuttaa luovien toimialojen kehittämisohjelmaa ja yrityshautomotoiminnan laajentamista sekä kulttuuri- ja matkailuelinkeinon että tapahtumien kehittämistä. Maakunnassa on korkea kulttuuriyritysten ja alhainen palvelualan yritysten määrä, jonka vuoksi on myös tarpeen panostaa osaa- van ja innovatiivisen palveluyrittäjyyden kehittämiseen.

Toteuttajatahot: Itä-Uudenmaan liitto/aluekeskusohjelma, yritykset, Uudenmaan TE-keskus.

- Ammatillinen osaaminen ja korkeakoulukeskus

Osaamisperustaa vahvistetaan Itä-Uudenmaan korkeakoulukeskuksen (KK) toimintaohjelman toteuttamisen avulla sekä turvaamalla ammatillisesti osaavan työvoiman saatavuus. KK on verkostomaisesti toimiva kaksikielinen maakuntakorkeakoulu, joka toteuttaa Itä-Uudenmaan alueellisen kehityksen edistämiseksi tutkimus- ja kehittämishankkeita, innovaationsiirtoa ja tekee kansainvälistä yhteistyötä. Ammatillisesti osaavan työvoiman saatavuus ja ammatillinen koulutus nousevat uudeksi painopistealueeksi.

Toteuttajatahot: Itä-Uudenmaan liitto/aluekeskusohjelma, korkeakoulut, oppilaitokset.

- Innovaatioalusta ja innovaatioita edistävä toiminta

Aluekeskusohjelman neljäntenä kehittämiskärkenä on innovaatioalustaa ja innovaatioita edistävä toiminta. Vetovoimaisten toiminta- ja elinympäristöjen kehittämiseksi panostetaan teknologiaa hyödyntävään asumis- ja toimintaympäristöön (sähköinen talotekniikka) ja kulttuurihistoriallisten miljöiden kehittämiseen. Sosiaalisen pääoman osassa panostetaan julkisen ja yksityisen sektorin kumppanuuden edistämiseen ja tuloksellisten innovatiivisten verkostojen johtamiseen.

Toteuttajatahot: Itä-Uudenmaan liitto/aluekeskusohjelma.

PARAS-hanke elinkeinojen palvelurakenteen kehittäjänä

PARAS- hankkeen jatkotoimenpide-ehdotuksissa elinkeinojen kehittäminen organisoidaan maakunnallisesti. Maakunnallisen II-vaiheen käynnistäminen valtakunnallisen päätöksenteko ja täytäntöönpanon vaiheessa VI/2006 – XII/2008

Hankkeen II-vaiheen pääpaino on palvelujen järjestämisen uusien tapojen (mm. tilaaja-tuottaja-mallin avulla) ja palveluyrittäjyyden lisäksi muutosjohtamisessa. Tämä kehittämistyö edellyttää sekä rakenteiden ja vastuuden sopimista että johdon valmennusta maakunnallisen johtamisjärjestelmän luomiseksi. Mallin konkretisoimiseksi tarvitaan kuntien päätökset palveluyhteistyön suuntaamisesta ja alueista.

Kansainvälistymisen edellytysten parantaminen

- Messutoiminnan ja yritysten välisen verkostoitumisen edistäminen ja tukeminen maakunnallisesti, valtakunnallisesti ja kansainvälisesti
- Yhteisvientihankkeet ja vientiresurssien yhteiskäyttö yritystasolla
- Kansainvälistymiskoulutuksen tukeminen ja kansainvälisten harjoittelijajärjestelmien tehokkaampi hyödyntäminen yrityksissä
- Henkilöstöhallinnon ja rekrytointiosaamisen kehittäminen
- Yritysten kansainvälisen verkostoitumisen edistäminen

Merkittävät toimenpiteet ja toiminnot:

- Vientivalmiudet; vientiasiamiespalveluiden kehittäminen
- Markkinointihankkeet
- Venäjä-osaaminen; Itä-Uudenmaan Venäjän toimintaohjelma 2007-2010

Toteuttajatahot:

Uudenmaan TE-keskus, TEKES, Finnpro, oppilaitokset, Itä-Uudenmaan yrityspalvelut Oy, Posintra Oy.

Maaseutuyrittämisen kehittäminen, saaristoelinkeinot

- Liiketoimintaosaamisen kehittäminen maaseudun sivuelinkeinoissa
- Tuotevalikoimien/-merkkien ja laadun, markkinoinnin, jakeluteiden ja vientiosaamisen kehittäminen; markkinointiverkostot
- Kansainvälisille asiakkaille ja erityisryhmille suunnattavien tuotteiden, palveluiden ja palveluosaamisen kehittäminen
- Erikoistuminen; erikoiskasvien, jalostustekniikoiden, biopolttoaineisiin ja arvoeläinten kasvatukseen liittyvän osaamisen kehittäminen
- Vapaa-ajan asumiseen liittyvien palvelujen ja palveluosaamisen sekä markkinoinnin kehittäminen

Merkittävät toimenpiteet ja toiminnot:

- Elintarviketuotanto

Elintarvikeyrittäjyyden kehittäminen osana elintarvike- ja ravitsemusklusteria, jossa hyvän lähtökohdan luo ELYKE-hanke ja sen yritysverkosto. Tavoitteena on edesauttaa tiedon ja osaamisen siirtymistä yrityksiin sekä yhteistyöverkostojen ja alueen elintarvikeketjun kehittymistä. Toisena osiona on yritysten ja teknologioiden kehittäminen

Toteuttajatahot: OSKE, Itä-Uudenmaan liitto, kunnat, Uudenmaan TE-keskus, TEKES, Sitra, yritykset.

- Maaseutu- ja saaristoyrittämisen monipuolistaminen; maaseutuyrityshautomon kehittäminen

- Maaseudun tuotteistaminen ja markkinointi
- Perinteiset maaseutuelinkeinot; erikoistumisen ja kannattavuuden kehittäminen
- Maaseudun ja saariston lähipalveluiden ja sähköisten palveluiden kehittäminen asukkaita ja asiakkaita varten
- Verkostoitumisen kehittäminen

Toteuttajatahot: Pro Agria, Idässä Itää ry, TE-keskus, TEKES, Finnpro, oppilaitokset, kunnat, Itä-Uudenmaan yrityspalvelut Oy, Posintra Oy.

Rahoitus:

6.2 Koulutus ja osaaminen

6.2.1 Tavoite

Tavoitteena on osaamistason nostaminen maakunnan tarpeita vastaavaksi.

Panostamalla perusopetuksen korkeaan tasoon luodaan hyvä perusta hyvinvoinnille. Ammatillisen koulutuksen vetovoiman lisääminen on tarpeellista, jotta ammattitaitoisen työvoiman saaminen voidaan turvata. Itä-Uudenmaan korkeakoulukeskuksesta on tarve kehittää verkostomaisesti toimiva kaksikielinen maakuntakorkeakoulu, jonka paikalliset toiminnot on keskitetty yhteen toimipisteeseen eli korkeakoulukampukseen. Ammatillisia aikuiskoulutusmahdollisuuksia on lisättävä ja kehitettävä vastaamaan työelämän vaatimuksia. Monipuolisia yhteistyöverkostoja on kehitettävä koulutuksen ja työelämän välille ja yhteistyön on oltava myös kansainvälistä.

Elinkeinojen kehittäminen ja osaamisen vahvistaminen nivoutuvat toisiinsa. Itä-Uudenmaan sähköisen talotekniikan osaamiskeskittymän vahvistaminen, venäjäosaamisen lisääminen sekä tulevan Suomenlahden öljyntorjunnan valmius- ja osaamiskeskityksen perustaminen lähivuosina Porvoon Tolkkisiin ovat elinkeino- ja erikoistumisstrategioiden painopistealueita ja kehittämisen kärkiä myös osaamisessa ja koulutuksessa.

6.2.2 Tavoitteet ohjelmakaudelle 2007-2010

Ohjelmakauden aikana tavoitteena on edistää uusien työpaikkojen syntymistä yrittäjyyden kautta ja lisätä palveluyrittäjyyttä myös koulutuksen keinoin maakunnassa. Palvelurakenneselvityksessä 2006 tuli esille, että Itä-Uudellamaalla on huomattavan vähän palveluyrittäjiä. Kumppanuuteen perustuvat koulutuksen ja työelämän yhteydet ovat edellytyksiä sille, että koulutus palvelee mahdollisimman hyvin alueen työelämää. Oppilaitosverkostoa tulee kehittää PARAS-hankkeessa määriteltyjen toimenpiteiden mukaan.

Korkea-asteen opetuksessa tavoitteena on toteuttaa Itä-Uudenmaan korkeakoulukeskityksen toimintaohjelma 2005-2010 sekä käynnistää erityisopettajan pätevyyden tuottava täydennyskoulutusohjelma molemmille kieliryhmille. Tavoitteena on keskittää korkea-asteen toiminnot fyysisesti lähikäin yhteen toimipisteeseen.

Virtuaali- ja etäopetuksen hyödyntäminen eri koulutusasteiden opetuksessa lisää koulutuksen saataavuutta maakunnan eri osissa. Tavoitteena on myös kehittää maakunnan venäjäosaamista sekä vahvistaa sähköisen talotekniikan osaamiskeskittymää.

6.2.3 Toimenpidekokonaisuudet:

Perusopetuksen korkea taso

Laadukas varhais- ja perusopetus ovat perusta elinikäiselle oppimiselle ja koulutukselle. Oppimis- ja sopeutumisvaikeudet ovat jatkuvasti lisääntyneet ja varhainen ongelmiin puuttuminen on sekä yksittäisen oppilaan, koululuokan ja kouluyhteisön etu. Erityisopetusta saavien oppilaiden määrä lisääntyy jatkuvasti ja pätevien erityisopettajien ja erityisopetuksen osaamista omaavien luokanopettajien tarve kasvaa. Pätevien opettajien ja erityisopettajien saaminen kouluihin tulee varmistaa.

Kärkihanke

- Erityisopetuksen osaamisen lisääminen Itä-Uudellamaalla
"Opettajien erityispedagogisen osaamisen selvitys Itä-Uudellamaalla. Helmikuu 2006" – raportin mukaan Itä-Uudenmaan suomen- ja ruotsinkielisissä kouluissa on pätevien erityisopettajien tarvetta. Hankkeessa koulutetaan yksi suomenkielinen ryhmä päteviksi erityisopettajiksi. Vastaavasti pyritään käynnistämään ruotsinkielinen erityisopettajakoulutus. Hankkeeseen voivat osallistua perus-, toisen ja korkea-asteen toimijat. Hanke lisää myös aikuiskoulutusmahdollisuuksia maakunnassa.

Toteuttajatahot: Itä-Uudenmaan kunnat, yliopiston täydennyskoulutusyksikkö, Åbo Akademi, aluekeskusohjelma

Ammatillisen koulutuksen vetovoimaisuuden ja ennakoinnin kehittäminen sekä lukio-opetuksen kehittäminen

Ammatillisella osaamisella ja koulutuksella on tärkeä rooli alueellista kilpailukykyä ja kehittämistä tukevan osaamisen rakentajana sekä työelämän kehittäjänä. Ammatillisen koulutuksen vetovoimaa tulee edelleen pyrkiä lisäämään yhteistyössä yritysten kanssa maakunnan työvoimatarpeen kannalta tärkeillä aloilla. Riittävä koulutukseen hakeutuminen takaa ammatillisesti pätevän ja osaavan työvoiman saatavuuden tulevaisuudessa. Oppisopimuskoulutuksen riittävät resurssit on varmistettava.

Toisen asteen oppilaitoksia kannustetaan lisäämään ja kehittämään yhteistyötään ja tuottamaan kaksioistutkintoja ja tuplatutkintoja.

Lukio-opetuksen hyvän tason ja saatavuuden varmistamiseksi tulee lukioden yhteistyötä kehittää. Lukioden työelämäyhteistyön kehittäminen on tärkeää.

Kärkihankkeet

- Koulutuksen ja työelämäyhteyksien kehittäminen mm. koulutus- ja työvoimatarpeen ennakointimallia toteuttamalla (ennakoinnin toimintamalli)
Ennakoinnin toimintamallia sovelletaan Koulutustarjonta 2012 –projektissa (KESU-prosessi)

Toteuttajatahot: Itä-Uudenmaan liitto, oppilaitokset, elinkeinoelämän tahot, Uudenmaan TE-keskus, Etelä-Suomen lääninhallitus, opetusministeriö

- Työpaikkoja tarjoavien alojen koulutuksen vetovoimaisuuden lisääminen
Lisätään työpaikkoja tarjoavien alojen vetovoimaisuutta mm. lisäämällä opinto-ohjaajien tietämystä aloista ja niiden tarjoamista mahdollisuuksista, järjestetään alakohtaisia Tehot-TET-jaksoja yrityksissä ja työelämässä.

Toteuttajatahot: oppilaitokset, yritykset ja työelämä

Korkea-asteen koulutustarjonnan ja –palveluiden kehittäminen

Korkea-asteen koulutustarjonnan ja –palvelujen kehittäminen tapahtuu pääosin Itä-Uudenmaan korkeakoulukeskuksen toimintaohjelman 2005-2010 toteuttamisena. Toimintaohjelmaan kuuluu toimintojen keskittäminen samaan toimitilaan eli korkeakoulukampuksen synnyttäminen, yhteisten tutkimus- ja kehittämishankkeiden toteuttaminen, yhteisten tutkimusresurssien hyödyntäminen ja yhteistyö markkinoinnissa. Mahdollinen Helsingin yliopistoon perustettava venäjäprofessori ja siihen liittyvät toiminnat kytketään korkeakoulukeskuksen toimintaan. Avoimen yliopisto- ja ammattikorkeakouluopetuksen saatavuuden parantamiseksi lisätään virtuaali- ja etäopetusta maakunnassa. Tämä edellyttää uusien toimintatapojen kuten videoneuvottelujen yms. etätyöskentelymuotojen käyttöönottoa ja opetusta tarjoavien tahojen koulutusta siihen.

Itä-Uudellamaalla toimivat korkeakoulut toteuttavat metropolialueen yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen yhteistä aluestrategiaa 2006-2009 liiteasiakirjan mukaisesti. Itä-Uusimaa on oma kokonaisuutensa metropolialueella, joten sitä koskevat yhteistyölinjaukset laadittiin metropolistrategian liitteeksi, joka tarkoittaa yhteistyötavoitteita Itä-Uudellamaalla. Metropolialueen aluestrategiassa asetetut tavoitteet ja toimintaperiaatteet ovat samansuuntaisia kuin Itä-Uudenmaan maakunnassa asetetut kehittämistavoitteet. Alueelliseen kehittämiseen liittyvässä yhteistyössään korkeakoulut keskittyvät ensisijaisesti aikuiskoulutus- sekä tutkimus- ja kehittämispalveluihin hyödyntäen mahdollisimman tehokkaasti virtuaaliopetusta

Korkeakoulujen Venäjä-yhteistyötä ja –opetusta tuetaan osana alueellista Venäjä-osaamisen kehittämistä tavoitteellisesti, pitkäjänteisesti ja verkottuneesti elinkeinoelämän osaamistarpeet huomioiden.

Kärkihankkeet

- Itä-Uudenmaan korkeakoulukeskus

Itä-Uudenmaan korkeakoulukeskuksen toimintaohjelman toteuttaminen ja koordinointi

Toteuttajatahot: Itä-Uudenmaan liitto, Itä-Uudenmaan aluekeskusohjelma, Helia, Laurea ja muut Itä-Uudellamaalla harjoitettavan koulutus-, tutkimus- ja kehittämistoimintaa koskevan sopimuksen allekirjoittajat

- Korkea-asteen toimintojen keskittäminen yhteen toimipisteeseen eli Korkeakoulukampus Porvooseen

Toteuttajatahot: Porvoon kaupunki, Helia, Laurea-ammattikorkeakoulu, Teknillinen korkeakoulu, Helsingin yliopisto

- Venäjäosaamisen kehittäminen Itä-Uudellamaalla

Itä-Uudenmaan Venäjä-osaamisen kehittämisellä pyritään alueen elinvoimaisuuden ja kilpailukyvyn vahvistamiseen. Osaamisen kehittäminen kattaa koko koulutussektorin, jossa korkeakouluilla on erityinen rooli osaamisen kehittämisessä elinkeinoelämän tarpeita ajatellen. Kehittämistyössä huomioidaan, että menestyksekkäät kontaktit Venäjälle hoidetaan venäjän kielellä. Erityistä huomiota kiinnitetäänkin Itä-Uudenmaan kielivarannon kasvattamiseen venäjän kielen opetusta lisäämällä ja opetusmenetelmiä kehittämällä. Venäjän kielen opiskelua tarkastellaan osana eri alojen ammatillisen osaamisen ja asiantuntijuuden rakentamista.

Toteuttajatahot: Kunnat ?, Itä-Uudenmaan kunnat, Helsingin yliopisto

Aikuiskoulutusmahdollisuuksien lisääminen

Maakunnan alueellisiin osaamisen kehittämistarpeisiin pyritään vastaamaan mahdollisimman paljon aikuiskoulutuksen keinoin. Aikuiskoulutusta kehitetään elinikäisen oppimisen periaatteiden mukaisesti. Parannetaan ja laajennetaan opetuksen tarjontaa ja saatavuutta hyödyntämällä tehokkaasti virtuaali- ja etäopetusta.

Aikuiskoulutustarjonnan lisääminen tulee mitoittaa alueen koulutus- ja työvoimatarpeen mukaisesti. Myös koulutuksen sisällöllinen kehittäminen edellyttää tulevaisuuden koulutus- ja työvoimatarpeiden arviointia eli ennakoitua.

Kärkihankkeet

- Virtuaali- ja etäopetuksen hyödyntäminen opetuksessa
Selvitetään millaiset mahdollisuudet on lisätä virtuaali- ja etäopetusta maakunnassa eli millaisia laitteita on jo olemassa, missä ne sijaitsevat, millaista käyttöönottokoulutusta tarvitaan ja millaista alueella tarvittavaa koulutusta on saatavilla. Järjestetään tarvittava laitteistojen ja uusien toimintatapojen käyttöönottokoulutus etäopiskelumahdollisuuksien lisäämiseksi.

Toteuttajatahot: Kansalaisopistot, Helsingin yliopisto, Itä-Uudenmaan aluekeskusohjelma, kaupungit ja kunnat

- Uusien työpaikkojen lisääminen yrittäjyyden kautta
Yrittäjyyden lisääminen työllistävien alojen yrittäjyyskoulutuksen avulla
Toteuttajatahot: Itä-Uudenmaan yrityspalvelut Oy, Helia, muut oppilaitokset
Rahoitus:

Tuloksellisen yhteistyö

Itä-Uudenmaan palvelurakenneselvityksen (huhtikuu 2006) mukaan oppilaitosverkostoa tulee tarkastella ja kehittää. Maakunnassa koulutusta tarjoavien tahojen yhteistyötä ja kumppanuutta lisätään ja syvennetään toteuttamalla yhteisiä tutkimus- ja kehittämishankkeita. Erityistä huomiota kiinnitetään kansainvälisiin hankkeisiin ja kansainväliseen yhteistyöhön sekä työelämän kanssa toteutettaviin hankkeisiin. Eri koulutustasojen väliseen yhteistyöhön kannustetaan.

Kärkihankkeet:

- Oppilaitosverkoston tarkastelu ja kehittäminen
Painopistealueina ovat peruskoulujen ja lukioiden nykyisten palveluiden hallintoalueiden laajentaminen seutukunnallisiksi sekä ammatillisten oppilaitosten palvelujen ja hallinnon tarkastelu. Kehittäminen edellyttää nykyisen palvelutarjonnan kartoittamista.

Toteuttajatahot: Itä-Uudenmaan kunnat, koulutuksen järjestäjät

- Kansainvälisen, useamman alueellisen koulutuksen järjestäjän yhdessä toteuttama tutkimus- tai kehittämishankkeen käynnistäminen

Toteuttajatahot: Helia, Laurea-ammattikorkeakoulu, Helsingin yliopisto, TKK, Itä-Uudenmaan koulutuskuntayhtymä...

PARAS-hanke koulutuksen ja osaamisen palvelurakenteen kehittäjänä

PARAS- hankkeen maakunnallisen lausunnon mukaan Itä-Uudellamaalla toimivat metropolialueen ammattikorkeakoulut ovat erikoistuneita eri alojen ammattikorkeakouluja ja eri asemassa kuin

muualla Suomessa sijaitsevat ammattikorkeakoulut. Itä-Uudenmaan ammattikorkeakouluilla on oma vakiintunut tehtäväalueensa eikä se edellytä hallintomallien muuttamista. Hankkeen jatkotoimenpide-ehdotuksissa ehdotetaan peruskoulun ja lukion hallinnon organisoimista seudullisesti.

6.3 Hyvinvointi ja palvelutuotanto

Valtioneuvosto hyväksyi vuonna 2001 periaatepäätöksen Terveys 2015- kansanterveysohjelmasta, joka linjaa Suomen terveystaloutta seuraavien 15 vuoden ajan.

6.3.1 Tavoite

Tavoitteena ovat maakunnan terveet, hyvinvoivat asukkaat, jotka kantavat vastuuta omasta terveydestään ja tuntevat olonsa turvalliseksi, koska he kokevat saavansa laadukasta hoitoa tarvittaessa sekä tehokkaasti tuotetut, laadukkaat sosiaali- ja terveyspalvelut, jotka ovat tasa-arvoisesti ja helposti kaikkien itäuusmaalaisien saatavilla.

Kuntien toimintaympäristön muutostekijät ovat nostaneet palvelujen turvaamisen ja tuottavuuskyvykset entistä ajankohtaisemmiksi. Muuttoliike, väestön ikääntyminen ja kunta-alan työvoiman väheneminen edellyttävät tiivistä ja kattavaa yhteistyötä palvelujen järjestämisessä ja maankäytön suunnittelussa. Seutuyhteistyöllä kehitetään elinkeinoelämää sekä muuttuvissa olosuhteissa kestävä ja tarkoituksenmukaista palvelurakennetta.

PARAS-hankkeen lisäksi teemaa työstää erillinen Itä-Uudenmaan sosiaali- ja terveyshanke (ISTER).

Itä-Uudenmaan sosiaali – ja terveydenhuollon yhteistyöselvitys (ISTER)

Itä-Uudenmaan alueen sosiaali- ja terveydenhuollon tulevaan kehitykseen vaikuttaa useita sellaisia toimintaympäristön kehitystekijöitä, joista aiemmin laadituissa selvityksissä ja suunnitelmissa, mm. Itä-Uudenmaan terveydenhuollon yhteistyöstrategiassa, alueen kuntaprofiilitiedoissa sekä useissa muissa tietolähteissä (STAKESin tarveindeksitiedot, tuottavuusvertailut jne.) on runsaasti käsitelty.

Kehittämishaasteita ovat erityisesti seuraavat:

- Väestön- ja sen ikärakennkehitykseen vastaaminen
- Hyvinvointihaasteiden ja muuttuvan sairastavuus-panoraaman huomioon ottaminen
- Palvelujen saatavuuden ja hoitoon pääsyn turvaaminen
- Tutkimus- ja hoitokäytäntöjen kehittäminen
- Työvoiman turvaaminen
- Taloudellisten reunaehto- ja huomioon ottaminen
- Lainsäädännön ja kansallisten tavoitteiden huomioon ottaminen

Itä-Uudenmaan sosiaali- ja terveydenhuollon kehittämiseksi asetettavat tavoitteet

Edellä esitettyjen toimintaympäristön kehitystä koskevien johtopäätösten pohjalta asetetaan Itä-Uudenmaan sosiaali- ja terveydenhuollon yhteistoimintaa varten seuraavat tavoitteet:

- Hyvinvoinnin ja terveyden edistyminen sekä sairauksien ennalta ehkäisytehostuminen Sosiaali- ja terveydenhuollon yhteistoiminnassa tähdätään siihen, että väestön hyvinvoinnin ja terveyden tila paranee aktiivisten hyvinvoinnin ja terveyden edistämistoimenpiteiden ja sairauksien ennaltaehkäisyyn liittyvien seudullisten toimien seurauksena
- Palveluketjun sujumisen parantuminen

Sosiaali- ja terveydenhuollon yhteistoiminnassa tähdätään siihen, että asiakkaan/potilaan palveluketjun sujuminen paranee ja että palvelun saumattomuus ilman organisatorisia rajoja alueen toimijoiden välillä edistyy

- Päällekkäistoimintojen poistaminen

Sosiaali- ja terveydenhuollon yhteistoiminta johtaa toimintojen koordinoinnin ja ohjauksen tehostumiseen siten, että alueen koko palveluverkkoa voidaan hyödyntää. Tämä merkitsee päällekkäisten palvelujen poistumista, kun palvelut määritellään lähipalveluina ja seudullisina palveluina tuotettaviksi

- Kuntien kustannusrasituksen kurissa pitäminen

Järjestelyillä lähdetään siitä, että sosiaali- ja terveydenhuollon kustannusten ennustettavuus ja hallinta paranee ja samalla kustannuskehitystä kyetään nykyistä paremmin hallitsemaan

- Hallinnon, talouden ja tukipalveluiden tehostaminen

Sosiaali- ja terveydenhuollon yhteistoiminnassa tavoitellaan edelleen hallinnon ja talouden sekä tukipalveluiden tehostamista ja rationalisointia po. palveluja yhteisesti seudullisesti järjestelemällä.

6.3.2 Toimenpidekokonaisuudet:

Väestön terveyttä edistävä ennalta ehkäisevä toiminta

Tavoitteena on terveet hyvinvoivat asukkaat, jotka kantavat vastuuta omasta terveydestään

Toimenpiteet 9/2006-5/2007

- Itä-Uudenmaan hyvinvointipoliittisen ohjelman laatiminen (kunnat, sidosryhmät, Itä-Uudenmaan liitto)
- Valistuksen, opastuksen, koulutuksen ja ennaltaehkäisyn lisääminen (ravinto, liikunta, terveelliset elämäntavat)
- Kuntien eri hallintoalojen yhteistyön kehittäminen asukkaiden hyvinvoinnin edistämiseksi
- Sosiaali- ja terveystieteellinen tutkimus

Toteuttajatahot: Kunnat, Verso, Itä-Uudenmaan liitto / kuntien päättäjät, sidosryhmät, kuntien vastuhenkilöt

Terveys- ja sosiaalipalvelujen kehittäminen

Tavoitteena on tehokkaasti tuotetut sekä laadukkaat sosiaali- ja terveysterveystoimet

Toimenpiteet; jatkuva toiminta

- Sosiaalitoimen ja terveystoimen yhteistyön lisääminen
- Toiminnot yhdistetään alueellisesti ja hallinnollisesti:
  - rekrytointi, koulutus ja työolojen kehittäminen
  - ympäristöterveydenhuolto
  - sairaalatoiminta
  - vastaanottotoiminta
  - perheiden palvelut
  - vanhusten palvelut
  - yhteinen sosiaalityö
  - yhteinen hallinto ja kehittäminen

- Sosiaali- ja terveystieteellisen tutkimustyön tulosten hyödyntäminen

Toteuttajatahot: kuntien vastuhenkilöt, sidosryhmät, Porvoon sairaala / kuntien päättäjät, sidosryhmät, kuntien vastuhenkilöt

Erityissairaanhoidon ja perusterveydenhuollon palvelujen uudelleen järjestäminen

Tavoitteena on oikeat palvelut oikeaan aikaan ja hintaan

Toimenpiteet vv. 2007-2008

- Hallinnolliset rajat tarkistetaan kuntien ja kuntayhtymien välillä
- Porvoon sairaalan, keskus-sairaalan ja terveystieteiden palvelutorjunta tarkistetaan

Toteuttajatahot: Porvoon sairaala, kunnat, ao. kuntayhtymät / kuntien- ja kuntayhtymien päättäjät, sidosryhmät, kuntien vastuhenkilöt

PARAS-hanke terveys- ja sosiaalipalvelujen rakenteen kehittäjänä

PARAS- hankkeen maakunnallisen lausunnon mukaan sosiaali- ja terveyspalveluissa erityiskallis erikoissairaanhoido, mm. hengityshalvauspotilaiden hoito, on järjestettävä uudelleen. Sosiaali- ja terveyspalvelujen hallinnon järjestämisestä kokonaisuudessaan on valmisteltu PARAS-hankkeen rinnalla erillishankkeena. Maakunnallisen hankkeen jatkotoimenpide-ehdotuksissa sosiaali- ja terveyspalveluiden organisointimalliksi esitettiin maakunnallista piirimallia

6.4 Kulttuuri ja matkailu

6.4.1 Tavoite

Tavoitteena on, että Itä-Uusimaa on tunnettu ja vetovoimainen sekä omaleimaisen identiteetin omaava kulttuuri- ja matkailumaakunta.

6.4.2 Tavoitteet ohjelmakaudelle 2007 – 2010

Kulttuurialan toiminnan edistäminen liittyy sekä maakunnan elinkeinorakenteen kehittämiseen että kuntien kulttuuripalveluiden ja maakunnallisen kulttuurialan yhteistyön kehittämiseen ja monipuolistamiseen, että koko toimialan osaamisen vahvistamiseen. Tavoitteena on kulttuurielinkeinojen ja luovan toimialan elinkeinon kehittäminen, kulttuurialan työpaikkaomavaraisuuden kasvattaminen maakunnassa, kulttuurin ja taiteen saavutettavuuden lisääminen ja sosiaalisen pääoman kasvattaminen. Kulttuuriala ja kulttuuriympäristö ovat keskeisessä asemassa myös matkailutoimialan laadullista ja määrällistä kehittämistoimenpiteissä.

Ohjelmakauden tavoitteena on kulttuuri- ja matkailualan elinkeinojen osalta luovan toimialan kehittämisohjelman käynnistäminen vuosille 2007 – 2010 ja matkailustrategian kehittämistoimenpiteiden toteuttaminen.

Itä-Uudenmaan matkailustrategian (2007 – 2013) vision mukaan Itä-Uusimaa on vuonna 2013 helposti saavutettava yhtenäinen ja verkostoitunut matkailualue, joka kehittää ja tarjoaa aitoja ja laadukkaita matkailutuotteita ja -elämyksiä vuoden ympäri sekä yksittäis-, ryhmä- että yritysmatkailijoille. Saariston kehittyneet matkailupalvelut sekä monipuolistunut kulttuuritarjonta alueen perinteisten vetovoimatekijöiden lisäksi kasvattavat Itä-Uudenmaan matkailutuloa.

Maakunnan kulttuuri- ja matkailupalveluita lisätään sekä kulttuurikohteiden ja –ympäristöjen monipuolisella kehittämisellä, edistämällä sekä matkailu- että kulttuuripalvelujen sisältötuotantoa, kuten innovaatiotoimintaa ja maakunnallista tapahtuma- ja festivaalituotantoa, vahvistamalla kulttuurialan laajaa osaamista mm. lisäämällä taiteen perusopetuksen saatavuutta ja toisen asteen koulutuksen yhteistyötä maakunnallisesti sekä kehittämällä uusia toimintamalleja.

Tavoitteena on että ammattikorkeakoulu Helia on yksi matkailun ja elämystuotannon osaamisklusterin osaamiskeskuksista osana metropolialueen osaamiskeskusta (Itä-Uusimaa, Päijät-Häme ja Uusimaa). Klusterin osaamisalat ovat palvelutuotanto, sisältötuotanto sekä viestintä ja jakelu. Matkailun ja elämystuotannon keskeisiä toimintatapoja ovat tutkimusohjelmat, tuotteistetut yrityspalvelut ja matkailukohdelaboratoriot. Yhdeksi matkailukohdelaboratorioksi on kaavailtu Porvoota suppeampana tai laajempaan käsitteenä. Perustelujahan ehdotukseen ovat mm. Porvoon seudun kulttuuriin ja historiaan perustuva vetovoima ja tunnettuus, päiväkävijäpainotteisuus ja Itä-Uudenmaan matkailustrategian ja metropolialueen osaamiskeskuksen samankaltaiset painopistealat. Metropolialueen toimijoiden vahvuuksia ovat liiketoimintaosaaminen, yritys yhteistyö, liiketoimintamallit ja kaupallistaminen sekä verkottumismahdollisuudet.

Itä-Uudenmaan maakuntamuseon ja maakuntakirjaston toimintaa ja yhteistyötä edistetään nykyistä yhteistyötä ja verkostoja vahvistamalla. Ohjelmakauden tavoitteena on yhteismarkkinoinnin ja verkostoitumisen lisääminen, tukemalla maakunnallisten kehittämisfoorumien järjestämistä, verkkoratkaisujen ja markkinointiyhteistyön kehittymistä sekä kansainvälisiä kulttuuri- ja matkailualan yhteistyöhankkeita.

6.4.3 Toimenpidekokonaisuudet

Kulttuuri- ja matkailuelinkeinon kehittäminen

Maakunnassa on laajaa kulttuurialan ammatillista osaamista, mutta heikot tukirakenteet, kuten taidelaitoksia tai luovaan toimialaan erikoistunutta kehittämisen osaamista. Itä-Uudenmaan kulttuurimaisemat ja –perintö rakennuksineen luovat kuitenkin vahvan pohjan kulttuurin ja matkailun elinkeinojen kehittymiselle. Maakunnan vetovoimaisuutta vahvistetaan sekä asumis- että luovan toimialan toimintaympäristönä seuraavan ohjelmakauden aikana.

Kärkihankkeet

- **Luovat toimialat ja kulttuurielinkeino**

Käynnistetään luovien toimialojen kehittämisohjelma vuosille 2007 – 2011, yhteistyössä kuntien ja maakunnallisten kehittäjien (maakuntaliiton aluekeskusohjelma, oppilaitokset, kehittämisyritykset jne), jossa vahvistetaan kulttuuri- ja luovan toimialan yritysten ja toimijoiden liiketalous- ja tuotteistamisosaamista, yhteismarkkinointia ja kumppanuutta sekä verkostoitumista ja tiedonsiirtoa. Ohjelmakauden aikana lisätään kulttuurialan liikepotentiaalia ja mahdollisuuksia innovatiiviseen kehitystoimintaan. Katso myös kohta 1, Elinkeinot.

Toteuttajataho: Porvoon kaupunki/Posintra OY, Itä-Uudenmaan liitto/aluekeskusohjelma, oppilaitokset ja Helia amk, Itä-Uudenmaan Yrityspalvelut OY ja Yrityshautomoyhdistys, yrittäjä- ja kulttuurialan yhdistykset.

- **Kuntien kulttuuri- ja matkailupalvelujen kehittäminen**

Maakunnan kirjastojen ja paikallismuseoiden toiminta vahvistetaan ja kehitetään maakuntakirjaston vuonna 2005 valmistuneen kehittämisen selvityksen mukaisesti ja museotoiminta "Museot – kuntien käyntikortti" projektin luomien valmiuksien pohjalta. Musiikin perusope-

tusta on laajasti tarjoilla Porvoon musiikkiopiston kautta, mutta taiteen muiden alojen perusopetusta ei ole toteutettu maakunnallisesti. Taiteen perusopetuksessa tulisi maakunnallisesti myös voida toteuttaa yhteistyötä mm. taidealojen korkeakoulujen kanssa. Taiteen ja kulttuurin saavutettavuutta ylläpidetään maaseutu- ja saaristokunnissa ja kyläyhteisöissä ja toteutetaan uusia toimintatapoja saavutettavuuden lisäämiseksi maakunnan eri alueilla. Paikallinen kulttuurihistoria ja omaleimaisuus tuodaan esille ja markkinoidaan kulttuurimatkailun pilottihankkeissa: opastus, opasteet, draamaopastus, tuotteistaminen, käsityötuotteet ja tapahtumat, esittävä taide ja taidenäyttelyt.

- Maakuntaidentiteetin ja maakunnan tunnettavuuden lisääminen
Maakunnan vetovoimaisuutta lisätään seuraavan ohjelmakauden aikana seuraavien hankekokonaisuuksien avulla: Maakunnallinen markkinointi ja -verkostot, tapahtumat, kansainvälinen toiminta sekä innovatiivinen toiminta
- Liikuntapalvelut ja nuorisotyö

PARAS-hanke kulttuuri- ja vapaa-aikapalvelujen kehittäjänä

PARAS- hankkeen jatkotoimenpide-ehdotuksissa ehdotetaan kirjastoimen organisoimista maakunnallisesti ja muiden kulttuuri- ja vapaa-aikapalvelujen organisoimista seudullisesti.

Matkailutoimialan kehittäminen

Itä-Uudenmaan matkailustrategian mukaisesti matkailutoimialan toimenpidekokonaisuudet ovat seuraavat:

Kärkihankkeet

- Alueorganisaatiotoiminta

Itä-Uudenmaan matkailun alueorganisaatio on maakunnan matkailun kehittymisen kannalta tärkeä toimija. Alueorganisaation tehtäviä ovat mm. matkailun taloudellisen kehityksen edistäminen, matkailuelinkeinoyhteistyön koordinointi yrittäjien ja viranomaisten välillä, alueen matkailun asiantuntijana ja edunvalvojana toimiminen, yhteismarkkinoinnin suunnitteleminen ja toteuttaminen, matkailun suuralueyhteistyöhön osallistuminen sekä Matkailun edistämiskeskuksen (MEK) alueellisena kumppanina toimiminen, myynnin koordinointi alueella yhdessä elinkeinon ja muiden matkailutoimijoiden kanssa sekä tuotekehityksen, markkinoinnin ja myynnin katkeamattoman ketjun varmistaminen. Alueorganisaatio toimii tuloshakuisesti liiketaloudellisin perustein, jolloin alueorganisaatiotoiminta vakiintuu Itä-Uudellamaalla ja matkailutoimialan yhteistyö on entistä tuloksekkaampaa.

Merkittävät toimenpiteet ja toiminnot / toteuttajataho:

- Alueorganisaatioselvitys / Itä-Uudenmaan liitto
- Alueorganisaatiotoiminta / Selvityksen perusteella

- Innovatiivinen tuotteistaminen

Matkailutarjontaa tuotteistetaan toimialarajat ylittäen innovatiivisesti ja määrätietoisesti tavoitteena lisätä matkailun liikevaihtoa ja nostaa tarjonnan laatua. Tuotteistaminen on mukana niin kehittämishanketoiminnassa kuin matkailuyritysten omissa tai yritysryhmien keskinäisissä toimenpiteissä. Kehittämistoimenpiteiden tulokset kaupallistetaan. Erityistä huomiota kiinnitetään alueen perinteisten matkailusesonkien ulkopuolisten aikojen ja kehittämisen painopisteiden mukaisten tuotteiden synnyttämiseen. Incentive -tuotteiden kehittämisesä huomioidaan matkailualan vallitsevat trendit, kuten esimerkiksi Wellness -teema. Tuot-

teistamista tehdään kestävän kehityksen periaatteiden mukaisesti. Toiminnassa ja tuotteistamisessa huomioidaan ikääntyvän väestön matkailupalveluille asettamat vaatimukset mm. edistämällä matkailupalveluiden ja -kohteiden käytön esteettömyyttä.

Merkittävät toimenpiteet ja toiminnot / toteuttajataho:

- Yritysmatkailun tuotteistaminen / Alueorganisaatio
- Joulu Porvoo –tuotteistaminen / Posintra Oy
- Leirikoulutoiminnan tuotteistaminen / Alueorganisaatio
- Tapahtumien tuotteistaminen / Itä-Uudenmaan aluekeskusohjelma
- Vuosi 2009 –tuotteistaminen / Posintra Oy
- Teemareittien tuotteistaminen / Alueorganisaatio
- Golf –tuotteistaminen / Alueorganisaatio

• **Markkinointi ja matkailunedistäminen**

Päävastuun matkailumarkkinoinnin suunnittelusta ja toteutuksesta kantavat matkailuyritykset ja matkailun alueorganisaatio. Matkailun edistämistoimenpiteistä pääosin vastaavat Porvoo ja Loviisan kaupungit. Matkailunedistämistoimenpiteitä ovat julkisin varoin toteutettava matkailun yleismarkkinointi sekä muut matkailuelinkeinon toimintaympäristöön vaikuttavat julkishallintovetoiset toimenpiteet. Matkailumarkkinointi ja matkailunedistäminen toteutetaan tiiviissä yhteistyössä parhaan mahdollisen synergian saavuttamiseksi. Matkailutoimikunta koordinoi elinkeinon yhteisiä markkinointi- ja matkailunedistämistoimenpiteitä. Matkailumarkkinointi on kohdistettua. Yritysvetoisten yhteismarkkinointitoimenpiteiden painopiste on yritys- ja ryhmämatkailussa. Julkisen sektorin markkinointitoimenpiteet kohdistetaan yksilömatkailijoihin. Alueorganisaation rooli yksilömatkailijoiden palvelussa kasvaa uusien verkkopohjaisten kaupankäyntisovellusten käyttöönoton myötä.

Merkittävät toimenpiteet ja toiminnot / toteuttajataho:

- Yksilömatkailijoiden palvelu / Porvoo ja Loviisan kaupungit
- Sähköinen kauppapaikka / Alueorganisaatio
- Viennin edistäminen / Alueorganisaatio

• **Tutkimus, koulutus ja laatu**

Julkisrahoitteiset laajat tutkimukset tarjotaan ensin maakunnassa toimiville korkeakouluille, Helialle ja Laurealle, joista erityisesti Helia vastaa matkailuelinkeinon kehittymistä edistävästä tutkimuksesta omien resurssiensa puitteissa. Helia on yksi matkailun ja elämystuotannon osaamisklusterin osaamiskeskuksista. Maakunnalliset matkailututkimukset ovat informatiivisia ja niitä toteutetaan toistuvasti Itä-Uudellamaalla tapahtuvan kehityksen seuraamiseksi. Tutkimustuloksista tiedotetaan julkisesti. Matkailustrategian seurannan tehostamiseksi tutkitaan matkailuyritysten ja tapahtumien kehittymistä säännöllisesti. Itä-Uudellamaalla toimivat oppilaitokset tyydyttävät maakunnan matkailualan työvoimatarpeen ammatillisista tutkinnoista ylempiin ammattikorkeakoulututkintoihin. Opetussuunnitelmissa huomioidaan maakunnan matkailuyritysten tarpeet. Lisäksi matkailuyritysten osaamista kehitetään tarvittavalla täsmäkoulutuksella. Laatu-koulutusta edistetään tukemalla yritysvetoisia laadunkehittämistoimenpiteitä. Matkailuyritysten liiketoimintaosaamista tuetaan kestävän kehityksen mukaisesti.

Merkittävät toimenpiteet ja toiminnot / toteuttajataho:

- Yritysten kyselytutkimus / Helia
- Tapahtumajärjestäjätutkimus / Aluekeskusohjelma
- Tietotori / Helia
- Kävijätutkimus / Helia

- Laatu- ja osaamistason nosto / Helia
- Matkailun ja elämystuotannon osaamiskeskus / Helia

- Saavutettavuus ja matkailun infrastruktuuri

Itä-Uudenmaan matkailupalveluiden saavutettavuutta ja infrastruktuuria kohennetaan. Matkailukohteiden viitoitusta ja kohdeopasteita parannetaan sekä matkailukohteiden aukioloaikoja tarkistetaan. Helposti saavutettavia pysäköintipaikkoja ja -alueita varataan riittävästi sekä henkilöautoille että busseille. Reittien merkitseminen ja ylläpito sekä matkailuelinkeinon toimintaedellytysten huomioiminen maankäytön ja kaavoituksen suunnittelussa huomioidaan. Saariston matkailupalveluiden infrastruktuuriin kuuluvia laitureita, rantautumis- ja retkeilyalueita kehitetään kestävä kehityksen periaatteiden mukaisesti saaristoalueen toimijoiden ja asukkaiden yhteistyöllä. Majoituskapasiteetin ja kongressitilojen lisäysmahdollisuudet sekä saaristokeskuksen toteutusmahdollisuus tutkitaan. Saavutettavuuden parantamiseksi kehitetään sähköisen median sovelluksia.

Merkittävät toimenpiteet ja toiminnot / toteuttajataho:

- Saaristomatkailun infrastruktuuri / Itä-Uudenmaan rannikkokunnat
- Investointien tarve- ja toteuttamisselvitys / Itä-Uudenmaan Yrityspalvelut Oy
- Maankäyttö ja kaavoitus / Maankäytön suunnitteluviranomaiset
- Liikenneyhteydet ja opasteet / Itä-Uudenmaan kunnat ja tieviranomaiset

PARAS-hanke kulttuurin ja matkailun palvelurakenteen kehittäjänä

PARAS- hankkeen jatkotoimenpide-ehdotuksissa ehdotetaan kirjastotoimen organisoimista maakunnallisesti ja muiden kulttuuri- ja vapaa-aikapalvelujen organisoimista seudullisesti.

6.5 Asuminen ja ympäristö

Itä-Uusimaa sijaitsee pääkaupunkiseudun lähellä. Itä-Uudenmaan vahvuuksia ovat kulttuurihistorialliset kaupungit ja kylät sekä elinvoimainen maaseutu. Itä-Uudellamaalla asutaan keskellä historiallista ympäristöä hyvien palveluiden lähellä. Asumisen ja ympäristön kannalta kehittämistarpeet ja kohteet vaihtelevat maakunnan eri alueilla. Asuntojen hintakehitys on maakunnan länsiosissa lähestymässä pääkaupunkiseudun hintatasoa. Itäisellä Itä-Uudellamaalla on hyvät mahdollisuudet tarjota kohtuuhintaista ja laadukasta asumista hyvässä ympäristössä, mutta alueelle ei vielä suuntaudu riittävästi muuttovoittoa pysäyttämään ikärakenteesta johtuvaa väestön vähenemistä.

6.5.1 Tavoite

Tavoitteena on väestörakenteeltaan hallitun, luonnon- ja kulttuuriympäristöön sopivan, tasapainoisen, monipuolisen, viihtyisän ja turvallisen sekä hyvän palvelutason omaavan asuin ympäristön luominen, joka kestävällä tavalla vahvistaa maakunnan identiteettiä ja houkuttelevuutta. Väestönkasvun hallinta ja yhdyskuntarakenteen eheyttäminen sekä rakennusperinnön ja kulttuuriympäristön vaaliminen ovat keskeisiä asioita tavoitteiden saavuttamisessa.

6.5.2 Lähivuosien tavoitteet

- Itä-Uudenmaan kokonaismaakuntakaavan hyväksyminen Itä-Uudenmaan maakuntavaltuustossa ja saattaminen vahvistettavaksi ympäristöministeriöön vuosien 2007 – 2009 aikana
- Teknisen yhteistyön järjestäminen Loviisan seudulla
- Riittävien kaavoitusresurssien turvaaminen

6.5.3 Toimenpidekokonaisuudet

Hyvä asuinympäristö

Hyvä asuinympäristö on edellytys tasapainoiselle ja virikkeelliselle elämälle. Turvaamalla ihmisten hyvä asuinympäristö edistetään maakunnan kilpailukyvyn kehittymistä ja houkutellessaan osaavia työntekijöitä.

- Virkistysalueiden määrän turvaaminen ja lisääminen

Riittävien virkistysalueiden osoittaminen kehittyvässä maakunnassa on hyvän asuinympäristön luomisen edellytys. Itä-Uudenmaan laajat yhtenäiset kulttuuriympäristöt ja -maisemat tarjoavat sekä virkistysmahdollisuuden että palvelevat matkailun vetovoimatekijöinä. Uudenmaan virkistysalueyhdistyksen tulee aktiivisesti hankkia omistukseensa luonnon- ja virkistysarvoltaan hyviä alueita erityisesti mantereelta ja joukkoliikenneyhteyksien varrelta. Lähivuosien tavoitteena on kaikkien Itä-Uudenmaan kuntien liittyminen yhdistyksen jäseneksi. Lisäksi metsähallituksen hallinnassa olevat alueet tulee soveltuvin osin varata virkistykseen.

Toteuttajatahot: Uudenmaan virkistysalueyhdistys, Itä-Uudenmaan kunnat, metsähallitus

- Kevyen liikenteen järjestelyt

Turvallisen ja riittävän kevyenliikenteen verkoston kehittäminen on osa hyvää asuinympäristöä. Kevyenliikenteen verkosto mahdollistaa kasvavan väestön ja erityisesti koululaisten turvallisen liikkumisen liikenteessä. Kevyenliikenteen verkosto tarjoaa pyörämatkailulle kasvuedellytykset.

Toteuttajatahot: Uudenmaan tiepiiri, Tiehallinto, Itä-Uudenmaan kunnat, Itä-Uudenmaan liitto

- Vesistökuunnostukset: järvet, joet

- Kattava julkinen ja kaupallinen palvelutarjonta

Ajantasainen julkinen palvelutarjonta turvataan kuntien yhteistyöllä, esimerkiksi Loviisan seudun teknisellä yhteistyöllä (PARAS I). Itä-Uudenmaan kaupan palveluverkkoselvityksen (2004) mukaan Itä-Uudellamaalla on tarve lisätä erityisesti erikoiskaupan tarjontaa. Erikoiskaupan palvelujen kehittyminen tulee turvata riittävällä kaavoituksella sekä markkinoinnilla.

Toteuttajatahot: Itä-Uudenmaan liitto, Itä-Uudenmaan kunnat, kaupanalan toimijat

- Vesihuollon kehittäminen

Vesihuoltoa kehittämällä luodaan välttämättömiä edellytyksiä hyvälle asuin- ja luonnonympäristölle. Vedenhankinnan tavoitteena on mahdollisimman hyvälaatuisen ja riittävän talousveden turvaaminen kohtuullisilla kustannuksilla kaikissa olosuhteissa. Jätevesien käsittelyn tavoitteena on ehkäistä jätevesistä aiheutuvia haitallisia vaikutuksia.

Uudenmaan ja Itä-Uudenmaan maakuntia koskeva vesihuollon kehittämisohjelma valmistui vuonna 2003 ja sitä päivitetään v. 2006. Kunnat ovat laatineet vesihuoltolain mukaiset koko kuntaa koskevat vesihuollon kehittämisohjelmansa ensimmäisen kerran pääosin v. 2004. Pääosa yhdyskuntien jätevesistä käsitellään keskitetysti Porvoon Veden, Loviisan ja Helsingin Veden jätevedenpuhdistamoissa. Uudet siirtoviemärit mahdollistavat vielä monien pienien ja tehottomien jätevedenpuhdistamojen sulkemisen. Vesihuoltolaitosten verkostojen

laajentaminen taajamien lähialueille sekä kyläkeskuksiin on monin paikoin tarpeellista. Maaseudun vesihuollon kehittämisessä Itä-Uusimaa on vaikeassa asemassa, koska luonnonolot vaativat poikkeuksellisia ratkaisuja, asutus on hajanaista eikä maakunnassa ole saatavissa valtiolta työllisyysrahoitusta ja EU:lta aluekehitysvaroja samassa määrin kuin muualla maassa. Monien tiheään asuttujen maaseutualueiden yhteisten vesihuoltoratkaisujen toteuttamisella on kiire, koska vanhojen asuinrakennusten jätevesien käsittelyä koskevat vaatimukset kiristyvät siirtymäajan umpeutumisen takia ja asukkaat joutuvat tekemään erillisiä ratkaisuja silloinkin, kun yhteiset ratkaisut olisivat halvempia ja johtaisivat parempaan lopputulokseen.

Vesihuollossa suurimpia kehittämishankkeita ovat:

- siirtojohtojen rakentamishankkeet:
  - Askola – Porvoo siirtoviemäri ja yhdysvesijohto
  - Pornainen – Sipoo- Kerava yhdysvesijohto ja siirtoviemäri
  - Pernajan kirkonkylä – Koskenkylä runkovesijohto ja siirtoviemäri
  - Pukkila – Mäntsälä siirtoviemäri ja yhdysvesijohto
  - Lapinjärvi kk - Pukaro siirtoviemäri ja yhdysvesijohto
- puhdistamohankkeet:
  - Loviisan Vårdön puhdistamon tehostus typenpoistolla
  - Porvooon Hermanninsaaren jätevedenpuhdistamon tehostus
  - Liljendalin Sävträskin jätevedenpuhdistamon saneeraus
- haja-asutuksen vesihuoltohankkeet

- **Ympäristöhäiriöiden keskittäminen**

Ympäristöhäiriöiden keskittämisellä ja huomioon ottamisella turvataan häiriöttömien asuin- ympäristöjen yhtenäisyys ja laajuus. Ympäristöhäiriöihin lukeutuvat mm maa- ja kiviaineksenottoalueet, laajat teollisuusalueet, yhdyskuntateknisen huollon alueet sekä tiet ja muut melun lähteet ja pilaantuneet maa-alueet. Uudenmaan ympäristökeskuksen hallinnoima Pohjaveden suojelun ja kiviaineshuollon yhteensovittamisprojektiin (POSKI-projekti) perustuen voidaan osoittaa keskitetyt kiviaineshuollon alueet.

Toteuttajatahot: Itä-Uudenmaan liitto, Itä-Uudenmaan kunnat, Uudenmaan ympäristökeskus.

Tasapainoinen väestönkasvu

Itä-Uudenmaan monikeskuksinen, luonnonläheinen taajama- ja kyläverkosto mahdollistaa väestönkasvun vastaanoton laajalla alueella maakunnassa. Kaavoituksella turvataan riittävä asuntotarjonta ja kohtuullinen hintataso sekä vähennetään yhdyskuntarakenteen hajautuminen.

- Tekninen yhteistyö, kaavoitusresurssit (mm. aluearkkitehtitoiminta)
Riittävällä kaavoituksen resursseilla turvataan maakunnan ja kuntien hallittu väestökasvu. Kaavoituksella ohjataan asumisen, palveluiden sekä työpaikkojen sijoittuminen olemassa olevan yhdyskuntarakenteen yhteyteen sitä tukien ja eheyttäen.

Toteuttajatahot: Itä-Uudenmaan liitto, ympäristöministeriö, Itä-Uudenmaan kunnat

- Joukkoliikenteen palvelutaso
Hyvällä joukkoliikenteen palvelutasolla vähennetään yksityisautoilua ja turvataan myös autottomien asukkaiden liikkumismahdollisuus. Riittävän tiivis yhdyskuntarakenne luo edellytykset joukkoliikenteen kehittämiselle. (Täydennetään)

Toteuttajatahot: Itä-Uudenmaan liitto / liikennejärjestelmäsuunnitelmat, Itä-Uudenmaan kunnat, liikennöitsijät

- Työllisyyskehityksen tukeminen

Yhdyskuntarakenteen tiiviydellä luodaan edellytykset myös työpaikkojen kehitykselle. Lähipalvelutyöpaikat tukevat maakunnan työllisyyskehitystä.

Toteuttajatahot: Itä-Uudenmaan liitto, Porvoon seudun Uusyrityskeskus, Loviisan seudun Uusyrityskeskus, Itä-Uudenmaan yrityspalvelut Oy, Posintra Oy, kunnat / elinkeinotoimi, yritykset, TE-keskus

Rakennusperinnön ja kulttuuriympäristön vaaliminen

Itä-Uudenmaan vahvuuksia ovat kulttuurihistoriallisesti merkittävät kaupungit ja kylät sekä elinvoimainen maaseutu. Hyvällä suunnittelulla vahvistetaan paikallista ja maakunnallista identiteettiä ja luodaan houkuttelevia, viihtyisiä ja virikkeellisiä asuinympäristöjä eri elämän vaiheessa oleville asukkaille.

Kärkihankkeet:

- Itä-Uudenmaan kulttuuriympäristöohjelman laatiminen

Kulttuuriympäristöohjelman laatiminen vahvistaa maakunnallista identiteettiä ja ohjaa sekä vanhan rakennuskannan korjaamista että uuden rakentamisen sijoittumista rakennettuun kulttuuriympäristöön sitä tukevasti ja täydentävästi muodostaen kerroksellisia ja houkuttelevia kaupunki- ja kyläyhteisöjä.

Itä-Uudenmaan kulttuuriympäristöohjelmalla lisätään kuntalaisten yleistä ympäristötietoutta sekä motivoidaan ympäristön hoitoon. Kulttuuriympäristöohjelmalla tuotetaan materiaalia opetuskäyttöön sekä tuetaan kulttuuriympäristön hyödyntämistä elinkeinotoiminnassa, mm. matkailussa. Kulttuuriympäristöohjelma auttaa maakunnan kuntien kaavoitusta ja muuta maankäytön suunnittelua, rakennusvalvontaa sekä muuta kunnallista päätöksentekoa.

Itä-Uudenmaan kulttuuriympäristöohjelmassa kootaan yhteen kulttuuriympäristöstä laaditut selvitykset ja inventoinnit, ja päätetään yhteisistä maakunnallisista tavoitteista kulttuuriympäristön hoitamiseksi ja säilyttämiseksi.

Yhteistyötahoja: Itä-Uudenmaan liitto:kunnat, AKO, Uudenmaan ympäristökeskus, Museovirasto, Idässä itää ry, Itä-Uudenmaan kylät ry, Rannikon metsäkeskus, Uudenmaan maaseutukeskus, Metsähallitus, MTK)

Toteuttajatahot: Itä-Uudenmaan liitto, aluekeskusohjelma, Maakuntamuseo, Uudenmaan ympäristökeskus, Itä-Uudenmaan kunnat

- Korjausneuvonnan saatavuuden parantaminen

Korjausrakentamisen edistämällä säilytetään ja vahvistetaan Itä-Uudenmaan ainutlaatuista rakennettua kulttuuriympäristöä.

Itä-Uudenmaan korjausneuvoja -hankkeella tuetaan rakennetun kulttuuriympäristön oman toimista hoitoa perinteitä kunnioittavalla tavalla. Hankkeella tarjotaan maksutonta neuvontapalvelua vanhojen rakennusten kunnossapitoon ja korjaamiseen sekä korjaus- ja entistämisavustusten hakemiseen. Palvelu kohdistetaan sekä yhteisöille että yksityisille. Hankkeen

tavoitteena on kohottaa maakunnallista kulttuuritahtoa rakennusperinnön hoidossa ja suoje-
lussa.

Toteuttajatahot: Itä-Uudenmaan liitto, Uudenmaan ympäristökeskus, Itä-Uudenmaan kun-
nat, yksityiset tahot

PARAS-hanke teknisen toimialan (ml. asuminen ja ympäristö) palvelurakenteen kehittäjänä

PARAS- jatkotoimenpide-ehdotuksissa ehdotetaan teknisten palveluiden organisoimista seudulli-
sesti.

6.6 Liikenne- ja muut yhteydet

Itä-Uudenmaan maakunnan liikenteellinen sijainti on erittäin edullinen. Itä-Uudeltamaalta on pää-
sääntöisesti erittäin korkeatasoiset kotimaiset ja kansainväliset liikenneyhteydet, mutta maakunnan
sisäisissä tie- ja kevyen liikenteen yhteyksissä on runsaasti puutteita ja alempi tieverkko on monin
paikoin epätydyttävä. Nopeasti kasvavan Venäjän liikenteen takia liikenteen sujuvuus ja turvalli-
suus tulee maakunnan itäosissa heikkenemään, ellei tarvittavia moottoritieinvestointeja tehdä lähi-
vuosina. Maakunnan rataverkko on puutteellinen eikä palvele ollenkaan henkilöliikennettä.

6.6.1 Tavoite

Tavoitteena on tehokas, turvallinen ja yhdenvertainen liikenne- ja tietoliikennejärjestelmä, joka tu-
kee maakunnan kilpailukykyä, vetovoimaisuutta ja kestävää kehitystä.

Lähi vuosina on tarve lisätä keskikokoisia ja pieniä tieliikenneinvestointeja, sillä niiden nykytaso on
kestämätön. Nykyisellä valtion rahoitustasolla ei pystytä huolehtimaan elinkeinoelämän ja joukko-
liikenteen liikenteellisistä toimintaedellytyksistä eikä voida edistää kevyen liikenteen turvallisuutta
eikä voida ratkaista kasvavien asuntoalueiden liikennetarpeita.

Itä-Uudenmaan liikennejärjestelmän kehittämistä on yksityiskohtaisesti käsitelty Itä-Uudenmaan
liikennestrategiassa, joka valmistui v. 2001 ja siihen liittyi myös vuoden 2006 loppuun ulottuva
aiesopimus, jota on kuitenkin päätetty jatkaa kahdella vuodella, koska valtion investointien oleelli-
sen pienenemisen takia toteutumattomia hankkeita on vielä paljon.

Itä-Uudenmaan henkilökuljetusten palvelutasotavoitteet on määritelty v. 2004 valmistuneessa selvi-
tyksessä. Yhteiskunnan ostamien henkilöliikennepalvelujen kustannukset kasvavat nopeasti. Kunti-
en osuus niistä on noin 7 milj. € ja valtion osuus n. 4 milj. €. Kustannusten nousun hillitsemiseksi
sekä haja-asutusalueiden henkilöliikenteen palvelujen parantamiseksi on ryhdytty toimenpiteisiin ja
on kokeiluluonteisesti palkattu koko maakuntaa palveleva henkilöliikenne-logistikko ja laadittu Itä-
Uudenmaan matkapalvelukeskuksesta toteuttamissuunnitelma, joka on valmistunut v. 2006.

Itä-Uudenmaan Maakuntasuunnitelmassa 2035 on liikenneyhteyksille määritelty seuraava tavoite:
Tavoitteena on tehokas, turvallinen ja yhdenvertainen liikenne- ja tietoliikennejärjestelmä, joka tu-
kee maakunnan kilpailukykyä, vetovoimaisuutta ja kestävää kehitystä.

6.6.2 Lähivuosien tavoite

Lähi vuosien tavoitteena on panostaa liikennejärjestelmän kehittämisessä erityisesti maakunnan lii-
kenteellisten kehitysedellytysten turvaamiseen, joukko- ja palveluliikenteen kehittämiseen, liiken-

neympäristön ja –turvallisuuden parantamiseen sekä tietoliikenneyhteyksien ja verkkopalvelujen kehittämiseen.

6.6.3 Toimenpidekokonaisuudet

Maakunnan liikenteellisten kehitysedellytysten turvaaminen

Toimenpiteet (keskikokoiset liikennehankkeet):

- Kilpilahden uusi tieyhteys ja liittymä E18 –tielle
- Myrskylä – Porvoo –tien, mt 167 parantaminen
- Porvoon itäinen ohikulkutie, mt 1522
- Söderkullan ja Eriksnäsin väliset liikennejärjestelyt

Toimenpiteet (kansainväliset)

- Koskenkylä - Kotka moottoritien rakentaminen, E18 –tie
- Heli –rataa koskevien selvitysten käynnistäminen

Joukko- ja palveluliikenteen kehittäminen

- Liityntäliikenteen kehittäminen
- Palveluliikenteen kehittäminen
- Matkapalvelukeskuksen perustaminen
- Joukkoliikenteen lippujärjestelmien laajentaminen ja kehittäminen
- Keravan ja Nikkilän välisen radan varustaminen henkilöliikennettä varten sekä Helsingin ja Keravan välisen K-junan jatkaminen kulkemaan Nikkilään saakka.

Liikenneympäristön ja -turvallisuuden parantaminen

- Porvoon, Loviisan ja Nikkilän keskustat
- Kirkonkylien liikenneympäristöt (Askola, Pukkila, Ruotsinpyhtää)
- Kevyen liikenteen hankkeet erityisesti koulujen ja päiväkotien läheisyydessä (2 kpl/v.)

Tietoliikenneyhteyksien ja verkkopalvelujen kehittäminen

Tavoitteena on saavuttaa jokaiseen talouteen kohtuuhintainen, kaksisuuntainen, reaaliaikainen puhetta ja kuvaa sisältävän tiedon siirtomahdollisuus (vähintään 2 Mb/s) vuoden 2010 loppuun mennessä. Tavoitteena on, että julkisen sektorin toimipisteissä ja kuntakeskusten yrityksissä on silloin käytössä tehokäytön mahdollistava vähintään 10 Mb/s tiedonsiirtonopeus. Julkisen sektorin palveluverkon tulee olla toteutettuna kaikilla palvelualueilla ja tarvittaessa käytettävissä jokaisesta julkisen sektorin toimipisteestä.

PARAS-hanke liikenne- ja muut yhteydet palvelurakenteen kehittäjänä

PARAS- jatkotoimenpide-ehdotuksissa ehdotetaan tietoliikenneyhteyksien ja –palvelujen kehittämisen osalta talous- ja palkkahallinnon organisoimista maakunnallisesti.

7 YHTEENVETOTAULUKKO

(Lisätään lopulliseen versioon)

8 PAINOTUKSET EU-OHJELMIIN 2007 - 2013

8.1 Etelä-Suomen kilpailukyky- ja työllisyysohjelma (EAKR)

Etelä-Suomen kilpailukyky- ja työllisyysohjelman 2007-2013 temaattisen osion toimenpiteet kattavat koko Etelä-Suomen alueen eli Etelä-Karjalan, Hämeen, Itä-Uudenmaan, Kymenlaakson, Päijät-Hämeen, Uudenmaan ja Varsinais-Suomen maakunnat. Osa toimenpiteistä suunnataan haasteellisille alueille.

8.1.1 Toimenpiteiden temaattinen keskittäminen (koko maakunta)

Itä-Uudenmaan tuotannon kasvu arvonlisäyksellä (1998 - 2003) mitattuna on maakunnista viideneksi suurin. Voimakkaimmin Itä-Uudellamaalla arvonlisäykseen on vaikuttanut kemia-, energia- ja ympäristöklusteri. Erityispiirteitä Itä-Uudenmaan elinkeinojen kannalta ovat yksi maan korkeimmista teollisuuden BKT-osuuksista, suhteellisen pieni korkean teknologian yritysten määrä ja hyvin alhainen palvelualan yritysten määrä. Itä-Uudenmaan vahvoja elinkeinoklustereita ovat kemia, energia ja sähköinen talotekniikka sekä elintarviketuotanto. Kasvavia aloja ovat luovat toimialat kuten sisällöntuotanto, henkilökohtaiset sekä matkailu- ja kulttuuripalvelut. Itä-Uudenmaan kulttuurimaakunnan sijainti rannikolla ja lähellä pääkaupunkiseutua sekä kansainvälisellä E18 - liikennekäytävällä luo hyvät edellytykset luonto- ja kulttuurimatkailun kehittymiselle.

Vahva osaaminen, monipuolinen tietotaitoja yritystoiminnan innovatiivisuus sekä verkostomainen yhteistyö ovat yhä selkeämmin maakunnan kehittämisen edellytyksenä.

Lähivuosien osaamisen vahvistamishankkeita ovat Suomenlahden öljyntorjunnan valmius- ja osaamiskeskus, Itä-Uudenmaan sähköisen talotekniikan osaamiskeskittymä, luovan toimialan sekä matkailun ja elämystuotannon osaamisklusterit sekä elintarvikeala osana elintarvike- ja ravitsemusklusteria.

Tavoitteena on vahvistaa Itä-Uudenmaan osaamista myös aluekeskusohjelman ja osaamiskeskusohjelman toimenpiteillä.

Temaattisen osion EAKR-rahoitus kohdennetaan Itä-Uudenmaan vahvojen toimialojen kehittämiseen osana Etelä-Suomen temaattisia toimia.

8.1.2 Haasteellisten alueiden kehittäminen (saaristo)

Itä-Uudenmaan saaristo on identiteetiltään omaleimainen. Vakituinen asutus on pääosin ruotsinkielistä. Kaksikielinen toimintakulttuuri on myös osa saariston elämää. Saariston väestömäärä oli vuoden 2005 lopussa 2 862. Rungas vapaa-ajan asutus moninkertaistaa saariston väestön kesäisin. Lisääntyvä pienveneily asettaa haasteita ja antaa mahdollisuuksia palvelujen järjestämiselle. Saaristossa sisältäen pitkän rannikon on paljon vetovoimaisia luonnon ja kulttuuriympäristöjä. Vahvuutena onkin saaristokulttuurimaisema ja toimivat saaristoyhteisöt. Uhkana saaristossa ovat ympäristö- onnettomuudet merikuljetusten voimakkaasti lisääntyessä Suomenlahdella.

Saaristoa on koetellut viime vuosina samanlainen rakennemuutos kuin Itä-Uudenmaan maaseutu-alueitakin. Haasteellista on työpaikkojen ja yritysten säilyttäminen ja uusien saaminen sekä palvelujen järjestäminen.

Elinkeinojen, palvelujen ja yhteyksien kehittäminen sekä ympäristön vaaliminen ovat Itä-Uudenmaan saariston elinvoimaisuuden kannalta erittäin tärkeitä. Kehittämisessä EAKR-rahoituksella painotetaan erityisesti luonto- ja kulttuurimatkailun ja sen toimintaedellytysten kehit-

tämistä, mikroyrittäjyyden, kumppanuuden ja verkostojen sekä sähköisten palvelujen kehittämistä. Toiminnot painottuvat toimintalinjaan 3.

Toimintalinjoja ovat 1) yritystoiminnan ja sen kasvun edistäminen, 2) Yritysten toimintaympäristöt ja osaamisrakenteet ja 3) Kilpailukykyiset toimintaympäristöt.

Etelä-Suomen alueellinen osa

Manner-Suomen alueelle laaditaan yksi ESR-ohjelma. Ohjelma muodostuu valtakunnallisesta osiosta ja neljästä suuralueittaisesta osiosta. ESR:n Etelä-Suomen alueosio vastaa alueellisesti EAKR-osarahoitteista Etelä-Suomen kilpailukyky- ja työllisyystavoite –ohjelmaa.

EAKR- ja ESR –ohjelmia valmistellaan rinnakkain siten, että EAKR –ohjelmassa käsitellään kansallisen strategian painopisteistä osia ”Yritykset ja innovaatiot” ja ”Kilpailukykyiset toimintaympäristöt”. ESR:n alueellinen osa käsittelee kansallisen strategian painopistettä ”Osaaminen, työvoima, työllisyys ja yrittäjyys”.

Painopisteet

- Työorganisaatioiden, työssä olevan työvoiman ja yritysten kehittäminen sekä yrittäjyyden lisääminen
- Työllistymisen ja työmarkkinoilla pysymisen edistäminen sekä syrjäytymisen ehkäiseminen
- Työmarkkinoiden toimintaa edistävien osaamis- ja palvelujärjestelmien kehittäminen
- Jäsenvaltioiden ja alueiden välinen yhteistyö ESR-toiminnassa.

Itä-Uudenmaan painotukset alueellisessa ESR –ohjelmassa ovat pk-yritysten kehittäminen, pk-yritysten kansainvälistyminen, julkisen sektorin tuottavuuden parantaminen, osaamis- ja palvelujärjestelmien kehittäminen, työelämän ja oppilaitosten yhteistyö mm. ennakoinnin toimintatapoja kehittämällä.

8.3 Itä-Uudenmaan painotukset EU:n alueiden väliseen yhteistyöhön ja rajat ylittävään yhteistyöhön

8.3.1 Keskisen Itämeren ohjelma, erityisesti Viron suunnan yhteistyö

Ohjelmakaudella 2007-2013 alueiden välisen yhteistyön (entinen Interreg) ohjelma laajenee käsittämään osin Ruotsia ja Latviaa. Ohjelmaan laaditaan kolme alaohjelmaa: Viron – Suomen alaohjelma, saaristo-ohjelma ja temaattinen koko alueen käsittävä ohjelma.

EU:n komissio painottaa taloudellista kasvua, työpaikkojen luomista, alueiden kilpailukykyä ja taloudellista ja sosiaalista integraatiota myös alueiden välisessä yhteistyössä kullekin raja-alueelle tyypillisten ongelmien lisäksi.

Suomi-Viro-ohjelmassa Itä-Uudenmaan painopisteitä ovat 3+3 yhteistyön jatkaminen ja laajentaminen edelleen, ympäristöyhteistyö, koulutus- ja työmarkkinayhteistyön kehittäminen Suomenlahden talousalueen puitteissa, kulttuuriyhteistyö ja matkailun, erityisesti luonto- ja saaristomatkailun kehittäminen.

Saaristo-ohjelma mahdollistaa uudenlaisen yhteistyön kehittämisen myös Suomen ja Ruotsin saaristoalueiden välillä. Painopisteenä on erityisesti matkailun kehittäminen.

Temaattinen ohjelma mahdollistaa välittömiä raja-alueita laajemman alueiden välisen yhteistyö Itämeren piirissä em. painopisteiden alalta.

8.3.2 Venäjän suunnan yhteistyö

Venäjän suunnan yhteistyö jatkuu Uusi naapurisuus- ohjelman puitteissa.

Itä-Uudellamaalla laaditaan Venäjä-toimintaohjelma vuosille 2007 – 2010 yhteistyössä kaikkien keskeisten alueen Venäjä-toimijoiden kanssa.

Tärkeimpiä painopisteitä ovat

- aluekehitystä palvelevan Venäjä-professuurin perustaminen Helsingin yliopiston yhteyteen
- koulutussektorin Venäjä-yhteistyön tukeminen ja vahvistaminen
- kulttuurisektorin Venäjä-toiminnan vahvistaminen
- yritysten Venäjä-intresseihin vastaaminen neuvontapalveluiden kehittämisen ja verkottumisen kautta sekä yritysten vientiponnistelujen yhdistäminen alueelliseen kulttuuri-vientiagendaan (mallin kehittäminen)

Venäjän suunnan yhteistyössä kiinnitetään huomiota erityisesti niiden mahdollisuuksien hyödyntämiseen, joita Venäjän voimakas ja pitkään jatkunut talouskasvu tuo maakunnan vienti- ja matkailuyrityksille. Toiminnassa pyritään luomaan uusia, innovatiivisia yhteistyömuotoja ja verkostoja perinteisten teollisuudenalojen sekä kulttuurisektorin ja kasvavan luovien toimialojen osaajien kesken sekä maakunnan sisällä että Venäjän suuntaan. Lisäksi ohjelmassa huomioidaan maakunnan venäjänkielinen väestö niin palveluiden käyttäjänä kuin myös niiden tuottajana sekä koulutettuna työvoimana.

Itä-Uudenmaan Venäjä-osaamista kehitetään tavoitteellisesti ja pitkäjänteisesti osana maakunnan temaattisia kärkihankkeita ja yhteistyössä muiden keskeisten toimijoiden kanssa. Osaamisen kehittämisessä lähtökohdaksi otetaan valtakunnallinen ja kansainvälinen yhteistyö, joka palvelee Itä-Uudenmaan osaamisen kehittämiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamista. Maakunnan Venäjä-yhteistyön tavoitteita ja toimintamalleja täsmennetään Itä-Uudenmaan Venäjä toimintaohjelmassa 2007-2010.

9 MAAKUNTAOHJELMAN VAIKUTUSTEN ARVIOINTI

9.1 Yleiset vaikutukset

Maakuntaohjelman toimintalinjojen ja maakuntasuunnitelmassa esitettyjen strategioiden ja linjausten vaikutuksia on arvioitu vertaamalla niitä asetettuihin tavoitteisiin.

Toimintalinja	Tavoite						
	Kilpailukyky	Palvelutaso	Ympäristö	Hyvinvointi	Talous	Työllisyys	Tasa-arvo
Elinkeinot	+	+	+	++	++	++	+
Koulutus ja osaaminen	++	+	+	++	++	++	++

Hyvinvointi ja palvelutuotanto	+	++	0	++	+	+	+
Kulttuuri ja matkailu	+	++	+	++	+	+	+
Asuminen ja ympäristö	++	++	++	++	+	+	+
Liikenne- ja muut yhteydet	++	++	0	+	+	+	+

Maakuntaohjelman vaikutusten arviointi

- ++ Toimintalinja edistää tavoitteen toteutumista huomattavasti
- + Toimintalinja edistää tavoitteen toteutumista jonkin verran
- 0 Toimintalinja ei edistä tavoitteen toteutumista tai vaikutukset ovat ristiriitaisia

Kuten oheinen vaikutusten arviointi osoittaa maakuntasuunnitelman mukaisen strategian toteuttaminen maakuntaohjelmalla edistää merkittävästi maakunnan vision toteutumista. Koulutuksen ja osaaminen vahvistaminen vaikuttaa tehokkaasti sekä yksilöiden että kuntien ja maakunnan menestykseen. Panostamalla elinkeinojen kehittämiseen luodaan perustaa hyvinvoinnille ja samalla voidaan mm. tasapainottaa maakunnan kehitystä sekä vaikuttaa työmatkojen pituuteen. Julkisten palvelujen tuottamistapojen kehittäminen on taloudellisesti välttämätöntä väestörakenteen ikääntymisen johdosta. Kehittämällä matkailuelinkeinoa ja kulttuuripalveluja luodaan uusia työpaikkoja ja parannetaan ihmisten viihtyvyyttä sekä samalla vahvistetaan maakunnan identiteettiä ja imagoa. Vetovoimaiset asuin ympäristöt ovat Itä-Uudenmaan vahvuuksia, joiden vaaliminen ja kehittäminen on maakunnan tavoitteiden saavuttamisen kannalta välttämätöntä. Panostamalla hyviin ja turvallisiin liikenneyhteyksiin luodaan edellytyksiä elinkeinoelämän kilpailukyvyille ja kompensoidaan palvelujen etäännyttä ja työmatkojen pitenemistä.

9.2 Vuorovaikutus maakuntaohjelman valmistelussa

Itä-Uudenmaan maakunnan visio, tavoitteet ja kehittämisen painopisteet on hyväksytty maakuntavaltuustossa joulukuussa 2005. Maakuntasuunnitelma syntyi laajan yhteistyön tuloksena. Suunnitelma valmisteltiin kolmessa maakuntaseminaarissa ja seitsemässä teemaryhmässä, joissa luottamushenkilöt ovat toimineet puheenjohtajina. Maakuntasuunnitelma on luettavissa maakuntaportalissa www.ita-uusimaa.fi.

Maakuntasuunnitelman linjausten pohjalta on valmisteltu yhteistyössä kuntien, itäuusmaalaisten toimijoiden kuten oppilaitosten, elinkeinoelämän organisaatioiden ja järjestöjen sekä valtion viranomaisten kanssa lähivuosien tavoitteet ja keskeiset hankekokonaisuudet. Valmistelu on tapahtunut yhteistyössä meneillään olevien hankkeiden ja yhteistyöryhmien kanssa. Edellä mainittuja ovat mm. Itä-Uudenmaan kunta- ja palvelurakennehanke (PARAS), elinkeino-, koulutus-, kulttuuri- ja matkailuyhteistyö, liikennestrategian seuranta sekä maaseudun ja saariston kehittämishankkeet.

Itä-Uudenmaan kunta- ja palvelurakennehanke (PARAS-prosessi) on tuottanut syksyn 2005 ja kevään 2006 aikana laajan seutu- ja kuntakohtaisen tulevaisuuden ennakointiaineiston ja monipuolisen eri tahojen kuulemisen. Maakunnan sekä Porvoon että Loviisan seutujen tilaisuuksiin osallistui yhteensä noin 200 henkilöä. Lisäksi hankkeessa toteutettiin kyselyt kunnan valtuustoille ja johtoryhmille, kuntalaisille, palvelutuottajille (kolmas sektori ja kunnat) sekä potentiaalisille tulevaisuuden palveluyrittäjille (AMK-opiskelijat). Lisäksi hankkeen linjauksia valmisteltiin Itä-Uudenmaan PARAS-johtoryhmässä, Itä-Uudenmaan yhteistyöneuvottelukunnassa, kunnanhallituksissa, kunnanjohtajien kehittämissyhmässä sekä viidessä toimialaryhmässä (sosiaali- ja terveystyö, opetus- ja kulttuuripalvelut, elinkeinopolitiikka ja alueellinen kehittäminen, tekniset palvelut sekä hallinto- ja tukipalvelut). PARAS-hankkeen linjaukset sisältyvät maakuntaohjelman luonnokseen. Hankkeen loppuraportti kokonaisuudessaan on luettavissa maakuntaportalissa www.ita-uusimaa.fi.

Maakuntaohjelman valmistelua ja luonnosta on käsitelty Itä-Uudenmaan maakuntahallituksessa, kunnanjohtajien kehittämissyhmässä ja maakunnan yhteistyöryhmässä sekä sidosryhmäneuvotte-

luissa. Luonnoksesta pyydetään lausunnot laajasti. Ohjelmaluonnoksen jatkovalmistelu pohjautuu saatuihin lausuntoihin ja kommentteihin, sidosryhmäyhteistyöhön (neuvottelut, seminaari).

Maakuntaohjelman valmistelun käynnistyminen, tiedotteet sekä luonnos on luettavissa Itä-Uudenmaan maakuntaportalissa www.ita-uusimaa.fi.

10 MAAKUNTAOHJELMAN SEURANTA

Maakuntaohjelman toteutusta seurataan sekä Itä-Uudenmaan liiton hallinnossa vuosittain mm. toteuttamissuunnitelman ja toimintakertomuksen yhteydessä että aluekeskusohjelman verkostotyökentelyn kautta. Ohjelman laadintaprosessin osana ja seurauksena syntyy maakuntasopimus/aiesopimuksia tavoitteiden saavuttamiseksi. Työ liittyy myös osaksi Itä-Uudenmaan kunta- ja palvelurakennemuutoksen päätöksenteko- ja täytäntöönpanovaihetta (PARAS II).

Indikaattorit

Yleisiä seurantaindikaattoreita ovat mm. maakunnan väkiluku, muuttoliike, keskimääräiset käytävissä olevat tulot, bruttokansantuote, työttömyys, työllisyysaste, työpaikat toimialoittain, koulutustaso, yritysten määrän muutos, rakentaminen sekä keskeiset ympäristön tilaa kuvaavat indikaattorit.

LIITE

MAAKUNTAOHJELMAN VALMISTELU

Valmistelun eteneminen

Maakuntaohjelman luonnosta on käsitelty maakuntahallituksessa, kunnanjohtajien kehittämissyhmässä ja maakunnan yhteistyöryhmässä kesäkuussa, luonnoksesta pyydetään laajasti lausunnot ja kommentit elokuussa. Ohjelman jatkovalmistelu syksyllä 2006 tapahtuvaa käsittelyä varten pohjautuu saatuihin lausuntoihin ja kommentteihin, sidosryhmäyhteistyöhön (neuvottelut, seminaari).

Kokoukset, kuulutus, seminaarit, neuvottelut ja muut maakuntaohjelman luonnoksen valmisteluun liittyvät tilaisuudet:

Maakuntasuunnitelman laadintaprosessi vuonna 2005: Kolme maakuntaseminaaria ja seitsemän teemaryhmää, joissa luottamushenkilöt ovat toimineet puheenjohtajina.

Itä-Uudenmaan PARAS-prosessi syksyllä 2005 ja keväällä 2006: Maakuntatilaisuudet sekä Porvoon ja Loviisan seutujen tilaisuudet, joissa osallistuja yhteensä noin 200. Kyselyt kunnan valtuustoille ja johtoryhmille, kuntalaisille ja palvelutuottajille (kolmas sektori ja kunnat) sekä potentiaalisille tulevaisuuden palveluyrittäjille (AMK-opiskelijat). Valmistelu Itä-Uudenmaan PARAS-johtoryhmässä, Itä-Uudenmaan yhteistyöneuvottelukunnassa, kunnanhallituksissa, kunnanjohtajien kehittämissyhmässä sekä viidessä toimialaryhmässä (elinkeinot ja aluekehittäminen, opetus ja kulttuuri, sosiaali- ja terveys, tekniset palvelut, hallinto- ja tukipalvelut)

Maakuntahallitus 30.1.2006 (ohjelman laadinta ja aikataulu), 12.6.2006 (luonnos)

Itä-Uudenmaan kunnanjohtajien kehittämissyhmä 1.2.2006 (ohjelman laadinta ja aikataulu), 14.6.2006 (luonnos)

Kuntien toimialavastaavien seminaari osana PARAS-prosessia 8.2.2006 (ohjelman laadinta ja aikataulu)

Maakunnan yhteistyöryhmän sihteeristö 17.2.2006, 31.3.2006, 16.5.2006

Maakunnan yhteistyöryhmä 3.3.2006 (ohjelman laadinta ja aikataulu), 21.6.2006 (luonnos)

Itä-Uudenmaan liiton aluekehitystiimi, maakuntaohjelman valmistelu ja työstäminen

Viranomaisten suunnitelmien ja ohjelmien ympäristövaikutusten arviointi; valmistelu SOVA-lain hengessä; kuulutus helmikuussa 2006 ja tietoa liiton www-sivuilla

Idässä Itää ry – Gro i Öst paikallisen toimintaryhmän hallitus 28.2.2006

Itä-Uudenmaan aluekeskusohjelman (AKO) 2007-2010 valmistelu maaliskuu 2006, toimintalinjat ja kehittämisen kärjet tukevat maakuntaohjelmaa (elinkeinot, koulutus ja osaaminen); Porvoo veturina, toimenpiteitä koko maakunnassa. Yhteensovitus maakuntaohjelman ja AKOn kesken luonteva

Osaamiskeskus (OSKE) haut Itä-Uudeltamaalta

- Sähköinen talotekniikka
- Elinkeinot; elintarvikeala osana ELO-verkostoa (OSKE) : Itä-Uudenmaan osuus

Itä-Uudenmaan Venäjän toimintaohjelman 2007-2010 valmistelu; 20.3.2006; koskee osaamista, elinkeinoja (matkailu) ja Hyvinvointi ja palvelutuotanto -osiota; Euroopan naapuruus- ja kumppanuusinstrumentti (ENPI) ja muu rahoitus

Itä-Uudenmaan kulttuuriohjelma 2007-2011 valmistelu

Itä-Uudenmaan matkailustrategian 2007 - 2013 ja toteuttamissuunnitelman 2007 - 2010 valmistelu

Itä-Uudenmaan liikennestrategian seuranta

Työryhmät ja hankeryhmät Itä-Uudellamaalla

Maakuntaohjelman, AKOn ja maaseututoimijoiden yhteiskokous 24.5.2006

Neuvottelut maakuntaohjelman ja toteuttamissuunnitelman valmistelusta alueviranomaisten kanssa

- Uudenmaan TE-keskus 8.5.2006
- Etelä-Suomen lääninhallitus, sivistysosasto 6.6.2006
- liikenneosasto 6.6.2006
- sosiaali- ja terveystosasto 19.6.2006
- Uudenmaan ympäristökeskus 13.6.2006
- LVM, Uudenmaan tiepiiri 27.6.2006

Etelä-Suomen EAKR-ohjelman valmistelu

Alueellisen ESR-ohjelman valmistelu

EU:n alueiden välisen yhteistyön ja rajat ylittävän yhteistyön ohjelmien valmistelu

Maaseudun kehittäminen; Maakunnan yhteistyöryhmän maaseutujaos; Yhteistilaisuudet Idässä Itää ry:n paikallisen toimintaryhmän kanssa

Saaristo-ohjelman valmistelu

Itä-Uudenmaan vammaispoliittisen ohjelman (2001) päivitys; neuvottelu alkusyksystä; aihe sis. maakuntaohjelmaan.

TAUSTA-AINEISTOA

Itä-Uudenmaan maakuntasuunnitelma 2035. Itä-Uudenmaan liitto, Porvoo 2005. www.ita-uusimaa.fi

Etelä-Suomen Liittouman maakuntaohjelmien arviointi. Tarkastelussa Etelä-Karjalan, Itä-Uudenmaan, Hämeen, Kymenlaakson ja Päijät-Hämeen maakuntaohjelmat. Net Effect OY Petri Uusikylä & Tuomas Koskela

Itä-Uudenmaan aluekeskusohjelma 2007 – 2010 hakemus, Itä-Uudenmaan liitto, Porvoo 2006.

Itä-Uudenmaan elinkeinostrategia. Itä-Uudenmaan aluekeskusohjelma, Efektia Oy. Helsinki, 2002.

Itä-Uudenmaan korkeakoulukeskuksen toimintaohjelma 2005 – 2010.

Metropolialueen yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen yhteinen aluestrategia 2006 – 2009.

PARAS – Itä-Uudenmaan kunta- ja palvelurakenneuudistus, loppuraportti huhtikuu 2006. Itä-Uudenmaan liitto. www.ita-uusimaa.fi